«بوزانتيون»
ارمنيجه يوميه سياسي غزته. صاحب امتياز ومدير مسئول
بوزانت كچيان
مطبعه وادارهخانهسي باب عالي جاده‌سنده ۳۸ نمرولي دائرهٔ مخصوصه‌ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճտ. 6ամս. 3½, 3ամս. 2, Կ. Պոլսոյ համար 3ամս. 86 ղրշ։ Արտասահման 40 ֆր. 6ամս. 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բայց ի Ռուսի Լեհաստանէ։

ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Խմբագրութեան թերթին կ'ստորագրէ մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Ali Djaddéssi, No. 38
CONSTANTINOPLE

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—Թիւ 354 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1897 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24/5 ՅՈՒՆ. 1898 | 12 ՇԱՊԱՆ 1315. | 24 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 1313 | Բ. ՏԱՐԻ Թիւ 354

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՀԱՅ ՓՈՔՐԻԿ ՏՂԱՔ Ի ՎԱՌՆԱ

Գաղթային տաժանելի կեանքի աշխատութեան հերոսներն են հայ մանուկները։ Գոնէ Վառնայի մէջ, ուր ամէնէն աւելի ստուար կ'ներկայանայ գաղթականութիւնն իր չքաւորութեան պէսպէս տեսարաններովը, ամէնէն աւելի մանուկներն են որ ապրուստի պայքարը կը մղեն անխոնջ տոկունութեամբ ու անդուլ կորովով։ Իրենց մեծագոյն դրամագլուխն է գլխաւորապէս հանրային արգահատանքը, զոր այնքան փնհարտութեամբ կ'շահագործեն։ Դեռ մանկային անգիտակցութեան հեշտութիւնը չլմած, այն տարիքին մէջ ուր ընկերային ամէն դասակարգի եակ՝ անկարող ըմբռնելու դժբախտութեան եւ երջանկութեան մեծ գիծերն, հաւասար անտարբերութեամբ կամ զմայլանքով իր խոտղատացող վճիտ աչքերը կ'յառէ իր չուրջ յուզուած սպառիչ պայքարներու յորձանուտին. այն տարիքին մէջ, ուր մանուկն հաճոյքի համար կուլայ, չծաղրելու համար կ'հեգնէ, մարմինը չպարարելու համար կ'ուտէ ու լալու բաներուն վրայ ժպիտով կ'նայի, հիմակ [illegible] է ընդունել բոլոր այս անհուն ու հաճոյալի բարիքներն եւ նետուիլ այն լեռնային կոհակին մէջ որ իր ամէն մէկ ոստոստումին քայքայում մը, ցաւագին ցնցում մը կուտայ իր տարաբախտ էակներուն։ Վառնայի փողոցները կ'հեծեն հայ մանուկ վաճառիկներու մանր ու արագ քայլերուն տակ։ Ուր որ կ'ուզես գնա, փողոցն, հրապարակը, ճաշարանը, սրճարանը, պարտէզն, ամէն տեղ պիտի ելլան անոնք։

Նկարագրի անսահման այլազանութիւն կայ. ոմանք տխուր են, ամենագոյն այտերով, ոսկրամթեք մարմնով, իրենց անցած ճամբուն վրայ դառնութեան երկար ակօս մը գծելով. չեն վազեր, կամաց կամաց կ'քալեն, երկչոտ ու ձանձրացած քայլերով վերնուն չուրջ դիտելով թշուառութեան հասարակ կութ որ առաջ կ'մղէ զիրենք. վհատ նայուածքներ կ'սեւեռեն ճիտն ի վար կախուած տփիկին վրայ, ուր ամբարուած է իրենց ամբողջ հարստութիւնը.— սիկառի թուղթ, լուցկի, մատիտ եւ ուրիշ մանր մունր բաներ։ Այդ հարստութեան մէջ մեծ թշուառութիւն մը կայ սակայն, որ անմիջապէս աչքի կ'զարնէ։ Ջերմ, վարանոտ կ'մօտենան անցորդներու կամ սրճարանի յաճախորդներու. չատ անգամ բան մը չեն ըսեր. միայն կ'ներկայանան, կ'ցուցնեն իրենց խեղճ ապրանքն ու աղեխարշ թշուառութիւնը։ Եւ իրաւունք ունին հեք մանուկներն այսքանով բաւականանալու, որ ինքնին արդէն չափէն աւելի պերճախօս ու բացայայտ է։ Իրաւ ալ հետաքրքրութիւն կ'չարժեն։ Տարբը կ'նայի անոնց վրայ զմայլանօք կարեկցութեամբ. ի՜նչ ըսել այդ փոքրիկ մարդոց որ չքաւորութեան դէմ մաքառելու համար փոխանակ մուրալու՝ վաճառականութիւն կ'ընէ, դեռ անգիտակ այս արհեստին ամէնէն տարրական պայմաններուն։

Ոմանք, սակայն, այս միեւնոյն ճամբէ կ'վազեն անուշ, կայտառ, խնդամոլիկ. իրենց քալուածքին, իրենց խօսուածքին մէջ չես գիտեր ինչ մը կայ զուարթ, մանկական, սաստիկ հեգնութիւն մը ճակատագրին դէմ որ զիրենք կ'չարչրկէ այսպէս։ Փողոցներէն խնդալով, կատակելով կ'անցնին, հաճոյանալով կ'[illegible] ցեղագրութիւնը։ Անոնց անցքէն ետք, կ'զգաս մանկութեան անուշ զեփիւռը, զոր կը թողուն մթնոլորտին մէջ։ Առողջ ու սանձարձակ են. անոնց վրայ թշուառութիւնը խաբուսիկ փողփողում մը, երանութեան հով մը կ'առնէ։ Մեղքնալով հանդերձ զանոնք՝ հաճոյք կ'զգաս անոնց ներկայութենէն, որ չուրջդ եռ եւ եփ բան մը առաջ կ'բերէ ու կարծես խաբել կ'ուզէ քեզ թշուառութեան գիտակցութեան մասին։ Կ'խնդան, կ'ճռուողեն, կ'չատախօսեն, կ'պաղատին. չես կրնար մերժել այդ սիրուն արարածներուն հաղորդիչ աղաղատանքը. բան մը գնելով կամ ողորմութիւն մը տալով խղճիդ վրայ պաշտպանում մը փառած կ'զգաս։ Ասիկա արդէն մեծ փոխարինութիւն է։

Այս փոքր ազգային վաճառիկներուն համար մթնոլորտային փոփոխութիւնները կարեւորութիւն չունին. տաքը, պաղը մէկ է իրենց համար. մայիսի պայծառ արեւը նոյնն է ինչ որ է դեկտեմբերի կծու քամին. Ասոր պատճառն ան է որ մայիսին ալ դեկտեմբերին ալ տիրող թշուառութիւնն զգալի տարբերութիւն մը չի կրեր, ու նիւթական միեւնոյն առօրեայ պէտքերը դուրս կ'մղեն հայ մանուկները՝ մեծ մարդերու պէս օրն ի բուն աշխատելու եւ երիկուան նկան մը հաց ներկայացնելու ընտանեկան անշուք, գրեթէ մերկ սեղանին վրայ։

Մանուկ մը ճանչցայ որ անձնուիրութիւնը դիւցազնութեան աստիճանին հասուցած էր։ Գունտ ու կլոր, կարմրայտ, սրամիտ ու խօսուքատող. Առտու երիկուն մենէ կ'անցնէր, մերթ բոկեղ (սիմիտ) ծախելով փայտի մը անցուցած, մերթ լուցկի։ Կ'վազէր, կ'գլորէր, կ'երթար։ Իր աշխոյժ անցուդարձն հաճոյք մ'էր ինծի, մանաւանդ իր մշտնջենական անդուլ գործունէութիւնը։ Օր մը յանկարծ դադրեցաւ երեւնալէ. ո՞հ, ըսի, արդեօք խեղճ տղան մեռա՞ւ աշխատութեան տաժանանքէն։ Ու անհուն կսկիծ մը զգացի։ Ալ չերեւցաւ։ Բայց օր մը, երիկուան մթնշաղին, դիմացս ելաւ դաշտին ճամբուն վրայ, իր փոքրիկ զանգուածը կքած բեռ մը փայտի տակ։ Կ'ոգքար ու կ'քալէր։ Կեցուցի զինքն ու հարցուցի թէ ինչո՞ւ այլ եւս բան չէր ծախեր։ Այդ դիրքին մէջ կեցաւ ու հեւ ի հեւ պատմեց թէ հայրն հիւանդ ինկած էր, թէ սաստիկ խեղճութեան մէջ էին, թէ ցուրտերը վրայ հասած ըլլալով վառելիքի ահաւոր պէտքը կար, թէ ինք ժամանակէ մը ի վեր բաւական հեռու գտնուող մացառուտները կ'երթար փայտ ժողվելու եւ տուն կրելու, որպէս զի ձմեռը գոնէ չպաղին։ Այս բաներն ըսաւ մանկային անմեղունակ դիւրադարձութեամբ մը, ու այնպիսի չեշտով մը որ իբր թէ այդ անտանելի տուայտանքը չատ բնական եղած ըլլային իրեն պէս 10—12 տարու մանկան մը համար։ Ու հեռացաւ այդ խոշոր տրցակին տակ, ուր գրեթէ անհետ կ'ըլլար իր սարսռացող պզտըտիկ մարմինը։

Մնաց որ, այս կարգի մոռմոքիչ տեսարաններ յաճախադէպ են։ Մէկ քանի բարեկամներ նստած էինք սրճարանի մը սեղանին չուրջ. մանուկ մը, հազիւ երեք-չորս տարու, մէկէնիմէկ դուրս ելաւ, կարծես սեղանին տակէն, գետնէն. չքեղ տղեկ մը, խաժ աչքերով, բոսորագոյն լեցուն այտերով՝ հաճոյքի մարմնացում. Մօրը ստինքէն փոխանակ անցնելու ընտանիքի տաք գոգին մէջ, փողոց ինկած էր. դեռ լեզուին թոթովը չէր անհետացած. ծիտէն վար, իր կրծկալին վրայ կախուած էր տուփ մը՝ մասամբ լի սիկառի թուղթով ու լուցկիով։ Մեր հարցուփորձին անհասկնալի կակազումներով պատասխանեց. յայտնի բան էր որ չէր գիտեր թէ ո՛ւր է եւ ի՛նչ կ'ընէ։ Սեղանէն ողորմութիւնն իջաւ այդ տուփին մէջ։ Մանկան թեւէն բռնեցի եւ դուրս առաջնորդեցի. դրան առջեւ երկու կին կեցած էին, իրենց գլուխը սեւ չալերու մէջ փաթթուած։ Սաստիկ ցուրտ էր։ Անո՞նցն էր տղեկը։ Մէկուն ըսի թէ մեղք չէ՞ր որ այդ սաստիկ օդին դուրս հանած էին պզտիկը։

«Տղա՛ս, պատասխանեց ցաւագին ձայն մը, անօթութիւնն ամէն բան ընել կուտայ. հացի փարա պիտի ճարենք...»—Եւ առին տարին խեղճ մանկիկը։

Ե. ԳԱՂԹԱԿԱՆ

Վառնա.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԳԵՐՄԱՆՔ ՏԻՐԵՑԻՆ ՔԻԱՕ-ՉԷՈՒԻ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

Առաջին եւ ամէնէն մանրամասն նկարագրութիւնը Գերմանաց Քիաօ-Չէուի գրաւման վրայ՝ հրատարակեց գերմանական Թուղթն, այն է՝ Քէօլնիշէ Ձայթունկ, որոյ թղթակցին գրածը բառ առ բառ կ'թարգմանենք ստորեւ։ Գերման թղթակցին խօսքերէն ալ կ'իմացուի թէ ինչ որ զուարճաբանութեան համար «Քաուչուի (լասթիքի) խնդիր» համարուած էր, իրօք քաուչուի չափ կակուղ կամ դիւրին գործ մը եղած է գերման նաւատորմին համար.—

«Մեք, այսինքն՝ Քայզէր, Բրինցէսին Վիլհէլմ եւ Քորմորան մարտանաւուն մարդիկը՝ հանգարտօրէն կեցեր էինք ի Շանկայ, եւ մտադիր էինք Հոնկ-Քոնկ երթալ, երբ Դ.Տ., Նոյմ. 9ին, հրամաններ եկան հետեւեալ օրը բացն ելնելու։ Ամէն տեսակ խորհրդաւոր պատրաստութիւնք կատարուեցան։ Մեր նաւերուն մէջ առինք բաւական դրամ, եւ պաշար 25—30 օրուան, եւն։ Մարդ չէր գիտեր թէ ո՛ւր պիտի երթայինք։ Դ.Տ., առդին անդին չրջելէ ետքն, որպէս զի զմեզ դիտող Անգլիացիներուն ուշադրութիւնն այլուր դարձնենք, դէպ ի հիւսիս որոշ ուղղութիւն մը առինք։ Ճամբորդութեան պահուն տենդոտ գործունէութիւն կը տիրէր։ Բոլոր սուրերն ու սուինները սրեցինք, գնտակներն իւղոտեցինք, եւ ցամաք զօրք հանելու համար մակոյկները զինեցինք եւ պատրաստեցինք։ Բայց տակաւին չէինք գիտեր թէ ի՛նչ ընելու պաշտօն ունէինք։ Բայց Նոյ. 13 Շբթ. առտուն կանուխ հրամատարը բոլոր նաւազները նաւուն վերնայարկը կանչեց, եւ հետեւեալ հրամանագիրը կարդաց բարձրաձայն.—

«Վեհ. կայսրը պատուիրած է ինձ որ իմ հրամանիս տակ գտնուող մարտանաւերուն հրաման ընեմ դահացում ձեռք բերել Չինէն՝ գերման միսիոնարներու ամօթալի սպանման վերջին գործին համար։ Այս նպատակաւ դուք պիտի գրաւէք Քիաօ-Չէուի ծովախորշն, եւ այս հրամանը պիտի գործադրէք ձեր ձեռքը գտնուող ամէն միջոցներով։»

«Մեր հրամատար ուշադրութիւն հրաւիրեց հրամանին կարեւորութեան վրայ, եւ հանդիսաւոր վայրկեան մ'էր երբ հարիւրաւոր կոկորդներէ հուրրաներ գոռացին, ցմահ առ Կայսրն եւ առ Կայսրութիւնն հաւատարմութեան ուխտով։ Այս յոյժ սրտաշարժ եւ մեծաշուք արարողութենէ ետքը, գործը զաւեշտական ընթացք մը առաւ։ Այսօր, կիրակի, 14 Նոյմ., երբ ցամաք ելնելու համար որոշուած զօրքերնիս, զինուորական նուագածուաց խումբն իրենց առջեւէն ձգած, նաւամատոյցէն դէպի ներս յառաջանալ սկսան, չինացի բնակիչներն, երաժշտութեան ձայնն առնլով, խմբովին ընդ առաջ ելան, ու ճամբուն երկու կողմերը չարուեցան ուրախ զուարթ, զինուորական հանդէս մը դիտելու համար, եւ ուրիշ Չինացիներ մեր զօրքերուն երկու կողմէրէն կ'ընթանային, նուագարաններուն զարկած եղանակին համեմատ քայլ առնելով։ Իսկ չինացի պահապան զօրքն որ 2—3000 հոգիի չափ էր, նոյն պահուն մարզարանի դաշտին վրայ զինուորական մարզանքի զբաղած ըլլալով, ամենայն հլութեամբ քաշուեցաւ դաշտէն, կարծելով թէ մեք ալ քիչ մը մեր զօրքը մարզելու համար կուգայինք հոն։ Թէ մեք ի՛նչ դիտում ունէինք՝ Չինացիք տակաւին բնաւ չհասկցած, արդէն ամէնէն կարեւոր կէտերը ձեռք անցուցեր էինք։ Այն ատեն չինացի հրամատարը մեր առջեւ բերինք, եւ թարգմանի մը օգնութեամբ, մեր Կայսեր հրամանագիրը կարդացինք հասկցուցինք անոր։ Խեղճ հրամատարը գունատեցաւ, եւ դողդղալ սկսաւ վախէն։ Առաջարկեցինք իրեն որ կա՛մ իր զօրքերն առնէ երթայ եւ բերդերը մեզ թողու, եւ կամ զարնէ մեր ցամաք հանած զօրքերն եւ մեր զրահաւորներն, որոց բոլոր թնդանօթներն, արձակուելու պատրաստ, իրենց երախն սպառնալից կերպիւ դուրս երկնցուցած էին ծովուն վրայ։ Չինացին բանականութեան եւ մարդասիրութեան տեսակէտով միակ իմաստուն ընթացքն ընտրեց, թէեւ զինուորական պատուոյ զգացումը մեզ պէս չհասկցաւ։ Իր դրօշը վար առաւ, իր սպաներուն եւ զինուորներուն հրամայեց որ քաշուին երթան, անցնելով այն փչոտ ճամբէն որ պէտք էր տանէր զինք իր կայսեր առջեւ ինքզինք արդարացնելու, բայց ընդհանրապէս այն ճամբան ի մահ կ'տանի զինք։ Անկարելի էր չարգահատիլ խեղճ մարդուն վիճակին։ Թերեւս իր ընտանեաց սիրոյն համար պիտի ընէ ինչ որ վայելուչ չէ որ ընէ, այն է՝ ինքզինք մեր հովանաւորութեան ներքեւ պիտի դնէ, եւ գերման հպատակ պիտի ըլլայ։ Դժբախտ չինացի զօրքերն որք այս գիշեր բաց օդի մէջ անցընել պիտի պարտաւորին, աւելի եւս խղճալի են։ Անոնք ճամբայ ելան բերդէն՝ ցնցոտիներով եւ առանց ուտեստ տանելու հետերնին, միայն ծրարիկ մ'ունենալով իրենց թեւին տակ։ Ո՞ւր պիտի երթան եթէ մեք չհոգանք զանոնք։ Անոնց վիճակն ա՛լ աւելի խեղճ պիտի ըլլար եթէ իրական կռիւ մը տեղի ունենար։

«Ցետ միջօրէի ժամ 3ին, մինչ նուագարանք գերմանական ազգային երգը կ'հնչեցնէին, եւ մինչ զրահաւորք իրենց թնդանօթները կ'գոռացնէին, գերման դրօշը պարզուեցաւ նոյն այն կայմին վրայ ուսկից պահ մը յառաջ չինական Սպիտակ Վիշապը վար առնուած էր իր կայմյա դրօշով։ Մեր զօրքեր գրաւեցին բերդերն, ուր գտանք չատ մը ռումբ եւ վառօդ խիստ գէշ պահուած, եւ մեր զրահաւորք կազմ եւ պատրաստ կ'կենան կրակ ընելու եթէ պէտք ըլլայ։ Հաւանաբար չի գար որ Արեւելեան Ասիոյ մէջ առաջին անգամ ըլլալով դիրք մը կ'գրաւենք առանց սուր քաշած ըլլալու, մանաւանդ որ տեղն ալ պատուական է, բարեբեր, բարեվիճակ։ Հիմա Չինացիք չատ աղէկ պէտք է թափեն այս դիրքը մեզմէ ետ առնել կարենալու համար։»

Քէօլնիշէ Ձայթունկի մէջ հրատարակուած ուրիշ տեղեկութեան մը նայելով, այս «Քաուչուէ» չինացի զինուորք Գերմաններուն կողմէ բերդերուն գրաւումը տեսնելնուն պէս, նետեր են իրենց զինուորական հագուստ, եւ Չինու գիւղացիներու կապոյտ վերարկուն հագեր են, երբեւ հասարակ բանուոր գործ ճարելու համար այն կողմեր։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Սիպերիական երկաթուղւոյ Մանչուրեան գիծը.— Սիպերիական երկաթուղին կարճ ճամբով մը Անդրպայգալէ մինչեւ Վլատիվոստոք երկարելու համար Մանչուրիոյ մէջէն անցընելու գաղափարը նոր չէ. Ռուսք նոյն գաղափարն յղացան այն վայրկեանին երբ որոշեցին չինել Սիպերիական երկաթուղին։ Այս չինութեան ձեռնարկելու ատեն դեռ ամէն բան անորոշ էր, ռուս կառավարութեան չատ մը յատագիծեր կ'ներկայացուէին. Քորֆթով ծովակալը կ'առաջարկէր Սիպերիական երկաթուղին անցընել Մանչուրիայէ, Ցիցիխարէ ի Կիրէն. իր այս առաջարկին ականջ չկախեցին, որովհետեւ այն ատեն Ռուսք կ'ուզէին չինել երկաթուղի մը որ ըլլայ զուտ ռուսական։ Այսու հանդերձ այն ատենէ ի վեր ռուսական բազմաթիւ գիտական յանձնախումբեր, գրեթէ միշտ Սպայակոյտի սպաներէն միայն հսկողութեան տակ, այցելեցին ի Մանչուրիա զոր ուսումնասիրեցին ամէն մասամբ եւ ամէն ուղղութեամբ։ Ասոնց բոլորին ներկայացուցած տեղեկագրերը մատնանիչ կ'ընէին այն մեծ դժուարութիւնները, որք անխուսափելի էին, եթէ զուտ ռուսական բաւած յատագիծն իրագործուէր։ Այս տեղեկագրերուն վրայ Ռուսիա որոշեց Քորֆթով ծովակալին յատակագիծն ընդունիլ, եւ անմիջապէս սկսաւ դիւանագիտական բանակցութեանց չինական կառավարութեան հետ։ Միւս կողմէ Չինու յարուցանելիք ո եւ է դժուարութեան պատահականութեան համար, Ամուրի նահանգին մէջ մանրամասն ուսումնասիրութիւնք փութով առաջ կ'տարուէին եւ յատակագիծերն յաջորդաբար կ'պատրաստուէին։ Ռուսիա, իր դիւանագիտութեան ձեռք բերած յաջողութեան վրայ վստահ, 1896ի սկիզբները դադրեցուց այդ աշխատութիւններն. եւ իրօք նոյն տարւոյ Օգոստոսի 27ին համաձայնութիւնը գոյացաւ երկուց կայսրութեանց միջեւ։

Այս պայմանագրութեամբ Չինու կայսրը կուտար մենաշնորհ Ռուսօ-Չինական Ընկերութեան մը՝ չինել եւ շահագործել երկաթուղի մը «Արեւելեան չինական երկաթուղի» անուամբ. այս գիծ պիտի անցնի Մանչուրիոյ հիւսիսային մասէն եւ պիտի միացնէ Անդրպայգալի եւ Ուսուրիոյ Ռուսական երկաթուղիները։ Մանչուրեան երկաթուղին պիտի ունենայ 1425 վերստ (1511 քիլոմեդր) երկայնութիւն. չնորհիւ այս գիծին, Սիպերիական երկաթուղին 514 վերստ (548 քիլոմեդր) ճամբայ մը կ'չահի մինչ ի Վլատիվոստոք եւ ծախուց մասին ալ մեծ օգուտ մը կ'ունենայ. որովհետեւ Մանչուրիոյ մէջ չինուելիք երկաթուղւոյ մէկ մի վերստը 50,000 րուպլի, մինչդեռ համապատասխան Սիպերիական հողին վրայ չինուելիք մէկ մի վերստը 90,000 րուպլի ծախք հաչուի եղած է։

Հետեւաբար Սիպերիոյ երկաթուղւոյն Մանչուրիոյ մէջէն անցնելուն չնորհիւ Ռուսիա 1.— Կ'չահի, ճամբուն երկայնութիւնն, որով Մայրաքաղաքն Արեւելք աւելի կ'մօտենայ ռուսական ոստանին. 2.— Կ'չահի ընելիք ծախքէն որ կ'հասնի 45-50 միլիոն րուպլի պատկառելի գումարի մը։ 3.— Մանչուրիոյ վաճառականութեան տէր կը դառնայ, այնպէս որ ոչ մէկ ազգ ապագային կարող կ'ըլլայ մրցելու։ 4.— Քաղաքական կարգ մը իրաւունքներ ձեռք կ'բերէ, այն տեսակ իրաւունքներ որք... վերջապէս ուշ կամ կանուխ Մանչուրիան ռուսական հող կ'ընեն։

Սիպերիական երկաթուղւոյ Մանչուրիոյ գիծը ռուսակա՞ն է թէ չինական։ Այս հարցման պատասխանել չատ դիւրին պիտի ըլլար եթէ 1896 Օգոստոս 27ին Ռուսիոյ եւ Չինու միջեւ կնքուած պայմանագրութեան մէկ օրինակը ձեռքերնիս ըլլար, բայց երկու կառավարութիւններն ալ չհրատարակեցին եւ պայմանագրութիւնը գաղտնի պահուեցաւ։ Այս մասին եւրոպական մամուլը չատ բաներ գրեց, տեսակ տեսակ կարծիք յայտնեց. բայց այս մամուլին գրածը մինչեւ ո՞ր աստիճան ստոյգ էր. վերջապէս Մանչուրեան երկաթուղւոյ մասին ճշգրիտ մանրամասնութիւնք կ'պակսին։ Սակայն երբ 1896 Օգոստոս 27ին կնքուած պայմանագրութեան հետեւանօք, ռուսաչինական Պանքան կազմեց Արեւելեան չինական երկաթուղւոյ Ընկերութիւնը, որուն պաշտօնը պիտի ըլլար չինել եւ շահագործել Մանչուրեան երկաթուղին, ռուսական կառավարութիւնն 1896 Դեկտ. 4ին վաւերացուց նոյն կազմութիւն. եթէ կազմական կանոնագիրն ուշադրութեամբ կարդանք, կրնանք ճշմարիտ գաղափար մը կազմել թէ՝ Մանչուրեան երկաթուղւոյ եւ թէ ապագային ի Մայրագոյն Արեւելս Ռուսիոյ կատարելիք դերին վրայ։

Կազմական կանոնագիր.— Չինու կառավարութեան եւ ռուսաչինական դրամատան միջեւ 1896 Օգոստ. 27ին կնքուած պայմանագրութեան մը հետեւանօք կազմուած է Ընկերութիւն մը «Արեւելեան չինական երկաթուղի» անուամբ։ Ընկերութիւնը կ'նպատակէ չինել ու շահագործել երկաթուղի մը որ Չինական հողին վրայ պիտի միացնէ [illegible] կողմէ մինչեւ չինական սահմանագլուխ չինուելիք Անդրպայգալի եւ Ուսուրիի երկաթուղւոյ գիծերը։ Ընկերութիւնն իրաւունք պիտի ունենայ ի Չինաստան շահագործելու ամէն տեսակ հանքեր, կամ արհեստական եւ վաճառականական ամէն տեսակ ձեռնարկներ ընելու, չինական կառավարութեան հաւանութեամբը։ Երկաթուղւոյ բաժնետէրք միմիայն Ռուսք եւ Չինացիք պիտի ըլլան։ Մենաշնորհի պայմանաժամն ութսուն տարի է, սկսեալ այն օրէն յորում գիծն ամբողջապէս շահագործուիլ սկսի։ Նկատելով որ Արեւելեան չինական երկաթուղւոյ ձեռնարկը չէ կարելի իրագործել առանց Ռուս կառավարութեան աջակցութեան, որ արդէն պարտաւոր է երաշխաւորել գիծին հասոյթն, ապահովել շահագործման ծախքն եւ վճարել բաժնետէրաց իրենց իրաւունքն եղող դրամը, Ընկերութիւնն ասոնց փոխարէն կ'ստանձնէ սա պարտականութիւններն հանդէպ Ռուսիոյ.— Ընկերութիւնն արեւելեան չինական երկաթուղին միշտ ի վիճակի պիտի պահէ գոհացնելու Սիպերիական երկաթուղւոյ պէտքերն, եւ ռուս գիծին համաչափ [illegible]։ Անդրպայգալի եւ Ուսուրիոյ միջեւ Բրոտնայի ընդոլ ամէն կարգի ռուսական կառախումբերն, արեւելեան չինական երկաթուղւոյ կողմէ ընդունուելով պիտի տարուին իրենց տեղերը, նոյնութեամբ եւ առանց ժամանցի։ Ճեպընթաց կառախումբք, ուղեւորաց թէ ապրանաց սիպերիական գիծին վրայ ստացած արագութեան չափով պիտի անցնին Մանչուրեան գիծէն։ Ընկերութիւնը պիտի հաստատէ երկաթուղւոյ երկայնութեամբն հեռագրական գիծ մը, որ պիտի միացուի սիպերիական երկաթուղւոյ հեռագրական գիծերուն։ Այդ գիծ Ռուսիոյ մէկ կէտէն միւսը Բրոտնայի ընդոլ հեռագրերն անյապաղ պիտի անցընէ ինչպէս նաեւ Ռուսիայէ ի Չին եւ փոխադարձաբար քաշուած հեռագրերը։ Ընկերութիւնը Ռուս կառավարութեան հետ համաձայնելէ վերջ, պիտի որոշէ Բրոտնայի ընդոլ կառախումբերուն, ինչպէս նաեւ քաշուած հեռագրերու սակագինը. Նմանապէս այս վերջինոյն հաւանութեամբ միայն գինները պիտի բարձրացնէ։ Ռուսական սուրհանդակները պիտի փոխադրուին ամենայն ազատութեամբ։

Հանդէպ Ռուս կառավարութեան բոլոր այս պարտականութիւններ պիտի տեւեն մինչեւ այն օր, որ Ընկերութիւնը ութսուն տարին աւարտելով ձրիաբար գիծն յանձնէ ի Չինու կառավարութեան. եթէ այս պայմանաժամէն առաջ Չինու կառավարութիւնը գիծը գնել ուզէ, Ընկերութեան բոլոր պարտականութիւնները նոյնութեամբ պիտի ստանձնէ։

ԳԷՈՐԳ ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ, փաստաբան

ԳԻՏԱԿԱՆ ԷՋԵՐ

Ձայներու... Գոյնը.— [illegible]

Քանի մը օրէն ֆրանսական կառավարութիւնն 1900ի տիեզերական արուեստահանդէսը կազմակերպելու պաշտօնն ունեցող յանձնաժողովի անդամներուն ի պատիւ երաժշտութեան Ակադեմիոյ սրահին մէջ բացառիկ ու ճշմարտապէս անսովոր հանդէս մը պիտի տայ, որ գիտական տեսա-

կէտով խիստ չափազանց հանգամանք մը ունի, վասն զի հոն ներկայ գտնուելու բախտն ունեցող առանձնաշնորհեալ էակներն, առաջին անգամ ըլլալով, պիտի լսեն . . . գունաւոր ձայներ։ Հաւանական է որ շատեր չհաւատան այս լուրին, բայց փութանք ըսել որ թերահաւատելու պատճառ մը չկայ, վասն զի բազմաթիւ փորձերով ապացուցուած իրողութեան մը առջեւ կ'գտնուինք այսօր։ Արդէն քանի տարիներէ ի վեր բժշկական գիտութեան իշխաններուն ուշադրութիւնն հրաւիրած էր այս տարօրինակ երեւոյթ։ Ոմանք կ'պնդէին որ զանազան գոյներով ձեւեր նշմարած են երաժշտական՝ եղանակի մը ունկնդրած ատեննին։ Եւ բժիշկներն ալ որ տեսակէտ մարդկութեան ցաւերը մեղմացնելու նպատակով ամէն առիթէ օգտուիլ կ'ուզեն, — խնդրե՛մ, չվիրաւորենք, խօսքս մերիններուն համար չէ, — ուշադիր քննութիւններու և մանրազնին փորձերու մէջ իրենք ալ գիտցին նմանօրինակ պարագաներ և գոյնս վերագրեցին հոգեբնախօսական երեւոյթի մը՝ ջղայիններու քով յաճախադէպ։

Այս խնդրով զբաղող բժիշկներու մէջ, իր ձեռնհասութիւնովը անուանի Տ Լիւսանա, որ 1865էն ի վեր խղճամիտ ուսումնասիրութիւններ կատարած է, և կրցած է հաստատել որ գոյներու մասին ջղայինի մը զգայնութիւնը կ'փոփոխի ըստ բարձրութեան և ուժգնութեան ձայնի։ Այսպէս ցած ձայնը՝ սեւ, բութ ձայնը՝ (պուրճին)գորշ և բամբ ձայնը՝ շագանակի գոյնի տպաւորութիւն մը առաջ կ'բերեն։ Բայց Երբ խնդիրը սովորաբար խօսուած ձայնի վրայ է, գոյները բոլորովին կը փոխուին։ Երիկ մարդու ձայնը դեղինի զգայնութիւն մը կուտայ և կիններունը՝ կապոյտ։ Մերձակայ ամանորի նախթիւ, կրնայի՞ք երեւակայել աւելի սիրուն նուէր մը Բիւզանդիոնի ընթերցուհիներուն, քան երկնքի կապոյտն իրենց անուշ ձայնին ընծայուած . . . ։ Վերոյիշեալ գիտունը կը հաստատէ նաև որ երաժշտական իւրաքանչիւր գործիք մասնաւոր գոյնի տպաւորութիւն մը կ'արտադրէ, ինչպէս սրինգը՝ դեղին, ջութակը՝ կապոյտ ևլն։ Մնաց որ այս երեւոյթն այնքան հազուագիւտ ու անսովոր չէ որքան կ'կարծուի առջի բերան, վասն զի քանի մը ձայներու և քանի մը գոյներու միջեւ ճշմարիտ յարաբերութիւն մը, կապ մը գտնուիլը շատոնց հաստատած են Տիւշօսուա, Լօրէ և ուրիշ գիտնականներ։ Վերջերս ալ արժանայարգ բժիշկ մը, Տքթ. Վարինի, ուզելով գիտնալ թէ ո՛րքան ստոյգ են այս խնդրոյն վրայ վերոյիշեալ գիտուններու յայտարարութիւնները, բազմաթիւ հետաքրքրաշարժ փորձեր կատարեց և վերջապէս, իբրեւ նոր Թովմաս առաքեալ մը, համոզուեցաւ որ բառերու և գոյներու միջեւ գտնուած յարաբերութիւնն անուրանալի է։ Այսօր այս գիտնական բժիշկը լրջօրէն կ'յայտարարէ որ «այո՛» բառը մանիշակի գոյն ունի, և «ո՛չ» ը՝ նարնջի, «ուր» բառը՝ դեղինի և «երկաթ»ը՝ կանաչի ևլն։ Եզրակացնենք։ Այս երեւոյթը ֆիզիքական պատճառի մը արդիւնքը չէ, այլ, ըստ ֆրանսացի տոքթորին, հոգեկան և իմացական նկարագիր մ'ունի։ Ամէն պարագայի մէջ խնդիրն այժմէութիւն ստացած է և, ինչպէս ըսինք այս յօդուածին սկիզբը, քիչ օրէն քանի մը առանձնաշնորհեալ էակներու պիտի տրուի հանդիսատես ըլլալ երգիչներու ձայներուն տարբեր գոյներով թարգմանութեանը պէս ապշեցուցիչ իրողութեան մը, ուրկէ իրենց զգացած տպաւորութիւններն անշուշտ պիտի կարդանք գիտական թերթերու մէջ։ Ուրեմն կրկին տեսութիւն։

Թարգմ. Ս. Ռ. ՉԷՕՄԼԷՔՃԵԱՆ

ՀԱՄԱՌՕՏ
ԱՐՈՒԵՍՏ ՏԱՂԱՉԱՓՈՒԹԵԱՆ
Ցօրինեց.—Ե. ԴՈՒՐԵԱՆ
Տպագրութիւն Ե. Մատթէոսեան

Ծանօթ հեղինակին այս նոր աշխատասիրութիւնն, որ վաւերացած է Պատ. Ուսում. Խորհրդէն, դիւրաւոյն եղանակաւ կ'աւանդէ տաղաչափութեան արուեստը դպրոցական ուսանողաց, և կրնայ միանգամայն իբրեւ առ ձեռն առաջնորդ ծառայել մեր բազմաթիւ տաղաչափ գրագէտներու։ Համառօտութեան մէջ ամբողջութիւն մ'է, եզական իր տեսակին մէջ, կարեւոր ծանօթութեամբք և ընտիր օրինակներով ճոխացեալ։

Գին 3 ղահեկան.—Կեդրոնատեղին է Պալենց գրատունը։ 8—8

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ.—Տքդ. Դաւիթեան իր բնակարանը փոխադրած է Բերա, Միսք փողոց թիւ 36, և հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, բաց ի Դշ. է, ամէն օր, կէս օրէ ետքը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԹԷՆՔԷ յունուար 2 թուով կը հեռագրեն թէ Հակակշռի միջազգային Յանձնաժողովոյ օրինագիծն ելեւմտական տէրութեանց մատուցուելու վրայ է։ Առաջարկուած հակակշիռն իրապէս գործնական է, բայց կարելի եղածին չափ հոգ տարուած է խնայելու Յունաստանի դիւրազգածութիւնը։ Վերջին լուրի մը նայելով Մեծ Տէրութիւնք ընդուներ են զայն։

—Հակակշռի Յանձնաժողովոյ գերման պատուիրակը, մինչեւ որ տուգանաց փոխառութիւնը կնքուի, Աթէնք պիտի մնայ։

—Հելլէն կառավարութիւնն որոշեց դրամ փոխ տալ Թեսալացի կալուածատէրերու, որպէս զի կարենան նորոգել իրենց կալուածներն եւ մշակել դաշտերը։

—Կրետական կեդրոնական յանձնաժողովը՝ Աթէնքի մէջ՝ ամբողջովին հրաժարեր է։

—Սպաներէ կազմեալ յանձնաժողով մը փորձեր է Մաւզէրի ու Մանլիխէրի հրացանները։ Պատերազմական նախարարութիւնը Մաւզէրեանը նախամեծար կ'համարի։

ՍՈՖԻԱ իշխանուհին հրաժարեցաւ Աթէնքի Տիկնանց Բարեգործական Ընկերութեան նախագահութենէն, որովհետեւ իր առաջարկած մէկ որոշումը, զոր Աթէնքի թերթեր շատ իմաստուն կ'գտնեն, չընդունուեցաւ Ընկերութեան ժողովին կողմէ։ Ուստի իշխանուհին յայտարարելով թէ բարեգործութեան համար յետ այսօրիկ առանձին պիտի գործէ՝ հրաժարեցաւ։

ՆՈՐԿԻՈՍ ԻՇԽԱՆԻՆ տեղ, որ մէկ տարուան արձակուրդով պիտի մեկնի, առժամաբար պիտի պաշտօնավարէ նաւային սպայ Մավրոմիխալիս։

ԱԹԷՆՔԷ կ'հեռագրեն երեկի թուով թէ օսմ. ընդհ. հիւպատոսը տեսակցեր է վարչապետ Մ. Զայիմիսի հետ և տեղեկութիւններ տուեր է օսմ. նոր դեսպանին վրայ։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ելեւմտական ակումբներուն մէջ ըսուածին նայելով, Աթէնքի մէջ բացարձակապէս կ'յուսացուի թէ տուգանաց փոխառութիւնը կնքուի անգլիացի, գերմանացի ու ֆրանսացի սեղանաւորաց հետ. այս փոխառութիւն յառաջիկայ Հոկտ.ին պիտի կնքուի։

Մ. ԹՈՄԱՍ, Յունաստանի դատական նախարարն, իր պաշտօնատան վերաբերեալ բարենորոգմանց ծրագրեր պատրաստած է, զորս պիտի ներկայացնէ Երեսփ. Ժողովին։

ԵՊԻՐՈՍԻ հրամանատար գնդ. Մանոս պատերազմին վրայ մանրամասն ծրագիր մը մատոյց պատերազմական պաշտօնատան։

ՀԵԼԼԷՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍՔ.—Օսմ. կառավարութեան և Յունաստանի միջեւ հիւպատոսական պայմանադրութիւնը մինչեւ որ չկնքուի, Թուրքիոյ հելլէն հիւպատոսք իրենց պաշտօնատեղիները պիտի չթողուն։

ԳՆԴ. ՄԱՍՏՐԱԲԱՍ, որ պատերազմի ատեն թնդանօթաձիգ զօրաց հրամանատար էր, հարցաքննութեան ենթարկելու համար խնդիր եղած է, զի գնդապետն երեսփոխան ըլլալով, չի ձերբակալուիր։

ԿՐԵՏԷ.—Բարիզէ կ'հեռագրեն թէ Կրետէի ծովակալք իրենց կառավարութիւններէն նոր հրահանգ ստացեր են՝ խաղաղութեան պահպանման համար։ Ծովակալք նոր միջոցներ ձեռք առեր են, որպէս զի կղզւոյն մէջ խաղաղութիւնը վրդովող ոչ է դէպք չպատահի։

—Ռուս ծովակալին պաշտօն յանձնուեցաւ հսկել Հանեայի մէջ Զարին շինել տուած հիւանդանոցին կառուցման։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Հռոմի կառավարական Իթալիէ լրագիրն իր Դեկտ. 30ի թուով հետեւեալն հրատարակեց.— «Մեր մասնաւոր տեղեկութեանց յենլով կրնանք հաստատել թէ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ յարաբերութիւնք ե՛ւս քան զեւս սիրալիր են։ Պերլինէ հաղորդուած նոր դէպք մը նոր ապացոյց մ'է երկուց Արքունեաց կատարեալ համաձայնութեան։ Պրուսէլի ռուս դեսպան Մ. Ուրուսով Բարիզի դեսպան կարգեցաւ։ Անոր հրաման զրկուեցաւ որ Բարիզ երթալէ առաջ Պերլին այցելէ, եւ տեսնէ վարչապետ Հոհէնլոէ իշխանն, և կ'ըսուի թէ այս այցելութեան նպատակը պիտի ըլլայ Գերմանիոյ անգամ մ'եւս ապացուցանել թէ վախնալու բան մը չունի ֆրանքոռուս Զինակցութենէն, որոյ խաղաղասէր դիտումներն հանրածանօթ են։»

ՔԹԱԽՈՏՆ օրուան նորաձեւութիւնը կ'դառնայ, կ'ըսէ Տէյլի Թելեկրաֆ, որ շատ իրազեկ է նորաձեւութեան դէպքերու։ Ի Շէֆիլտ քթախոտի գործն ա՛յնքան բանուկ է որ քթախոտ պատրաստող գործաւորք օրական 15 ժամ բանելով հանդերձ չեն հասնիր։ Քթախոտին վերստին շնորհ գտնելուն հետ, կարգ մը ուրիշ արհեստաւորներ ալ ամէն ժամանակէ աւելի գործ կ'ընեն։

ՀԱՅՑԱԶԳԻ Մ. ԹԷՐԽԱՆ, երբեմն խորհրդական կ. Պոլսոյ սերպ դեսպանատան, Սերպիոյ նոր վարչապետ Մ. Վլատան Կէօրկէվիչի անձնական քարտուղար կարգուած ըլլալով, իր բնակութիւնն ի Պելկրատ հաստատած է։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ.— Անգլ. լրագիրք կ'ծանուցանեն թէ քաղաքական ակմբոց մէջ շրջած լուրի մը նայելով, Ֆրանսա ի մօտոյ պիտի միջամտէ եղեր ի Ծայրագոյն Արեւելս։ Բայց այս լուր կ'ակնարկէ Հայ-Նան կղզւոյն գրաւման որ արդէն հերքուեցաւ։ Հակառակ այս հերքումին անգլ. լրագիրք մինչեւ իսկ մանրամասնութիւններ ալ կ'հաղորդեն գրաւման վրայ, սակայն Բարիզի թերթեր կը կրկնեն իրենց հերքումները։ Հայ-Նան կղզին որուն գրաւման համար անգլ. լրագիրք այսչափ աղմուկ կ'յարուցանեն, Չինու ծովուն մէջ կ'գտնուի եւ արեւելքէն կ'գոցէ Թոնքինի ծովածոցն և իրեն դիմացն ունի Քուանկ-Դունկ չինական գաւառին հարաւային մասն որ մեծ թերակղզի մը կ'կազմէ։ Հայ-Նան կղզին այս գաւառին իշխանութեան ենթարկուած է։ Կղզւոյն և թերակղզւոյն մէջտեղը կայ 28 քիլոմեթր լայնութեամբ ջրանցք մը։ Հայ-Նան ձուաձեւ է եւ 36,000 քառակուսի քիլոմետր տարածութիւն ունի։ Մայրաքաղաքն է Քիունկ-Չէու՝ 1876էն ի վեր բացուած եւրոպական վաճառականութեան. ունի 30,000 բնակիչ։ Ամբողջ կղզւոյն բնակչաց թիւը գրեթէ $2\frac{1}{2}$ միլիոն է, որուն մէկ միլիոնը Չինացի. բայց այս թիւ մօտաւոր հաշուի մը արդիւնք է, զի ներքին լեռնոտ մասերն անծանօթ են։ Հայ-Նանի գլխաւոր արտադրութիւնք են փայտ, զոր Աննամ ու Սինկափուր կ'ղրկէ, բրինձ, շաքար, մեղր, մեղրամոմ, մարգարիտ, բուստ, աղ։ Ոսկիի և արծաթի մէկ քանի հանքեր ալ ունի։ Անգլիացիք կ'վախնան որ այս կղզի եթէ օտարի մը ձեռքն անցնի, իրենց դիրքին սպառնայ ի Հոնկ-Քոնկ որ Հայ-Նանէ 200 մղոն հեռուն կ'գտնուի։

—Չին պաշտօնապէս անգլ. կառավարութեան հաղորդեր է այն պայմանները որով ռուս մարտանաւք ընդունուեցան ի Փորթ-Արթուր։ Այս պայմաններու համար, կ'ըսեն անգլ. թերթեր, Անգլիա ո՛չ է պահանջում պիտի չընէ, որովհետեւ անկանոնութիւն մը չունին և չեն վնասեր անգլ. շահերուն՝ չինական ջուրց մէջ։ Կացութիւնն այն ատեն պիտի ծանրանայ, երբ հիւսիսային Չինաստանի մէջ իրաց նախկին վիճակը վտանգուի։ Բայց անգլ. ուրիշ աւելի կարեւոր թերթեր դիւանագիտական ծանր վեճեր կ'գուշակեն։ Թայմզ ու Տէյլի Քրոնիքլ կ'կասկածին թէ Ռուսիա պահանջած ըլլայ Բեքինի կառավարութենէն ճամբել զՍըր Ռօպէրդ Հարդ «որ, կ'ըսեն նոյն թերթեր, Չինու մաքսային աղդի վարչութիւնն հաստատեց և 39 տարի վարեց. որ ամբողջ այդ ժամանակամիջոցին ահագին գումարներ ունեցաւ իր ձեռքին տակ և զանոնք գործածեց կատարելապէս գոհացնելով Եւրոպա ու Չինաստան. շատ անգամներ ազատեց զՉին սխալ քայլերէ. Սըր Ռօպէրդ Հարդ կ'վերաբերի այն տէրութեան որ Չինու օտար վաճառականութեան հարիւրին 69ը կը կատարէ։ Պէտք չէ դպչիլ Սըր Ռօպէրդի, ապա թէ ոչ Մեծն Բրիտանիա պիտի խօսի և եթէ իր խօսքեր բաւական չըլլան, պիտի գործէ։» Ֆրանս. թերթեր դիտել կուտան թէ անգլ. լրագիրք մէկ կողմէ Ռուսիոյ դէմ յարձակելով, միւս կողմէ կ'փոխեն իրենց լեզուն հանդէպ Գերմանիոյ և չափաւորութեամբ ու բարեացակամութեամբ կ'խօսին։

— Հայնրիհ իշխան Տէօյչլանտ ու Կէֆիօն մարտանաւերով անցեալ ԵՇ. Ալժէրի առջեւէն անցնելուն տեղւոյն նաւարանին հետ ողջոյնի թնդանօթներ փոխանակեր է։

—Քորէայի մայրաքաղաքը գտնուող ֆրանսացի վաճառական մը կ'տեղեկագրէ թէ Սէուլ տակաւ կ'յառաջդիմէ քաղաքակրթական ճամբուն մէջ։ Տարին 15 միլիոն Փր.ի բամբակեղէն և երկու միլիոնի մետաքսեղէն կ'գնէ Անգլիայէ ու Ամերիկայէ։ Ճարտարարուեստի զանազան մեքենաներ, ժամացոյցեր եայլն շատ կ'փնտռուին։ Ամերիկացիք Սէուլէ Չէմուլբօ երկաթուղի մը կ'շինեն որ 1899 սկիզբները պիտի սկսի շահագործուիլ։

—Քիլի մէջ մեծամեծ պատրաստութիւնք կ'տեսնուին Ծայրագոյն-Արեւելքի զինուորական առաքմանց համար։ Լոյտի շոգենաւ մը այս օրերս ճամբայ կ'ելնէ Չին փոխադրելու նաւային թնդանօթաձիգներ ու հիւանդանոցի պաշտօնեաներ։ Նախապէս արձակուած նաւային զինուորք իրենց պատկանած մարտանաւերն հրաւիրուեր են։

—Ճարոնի Երեսփ. Ժողովոյ անակընկալ կերպով լուծուելուն պատճառը կ'կարծուի ընդդիմադրաց կողմէ պատերազմասէր ցոյցեր, եւ ներկայ նախարարութեան համար անվստահութիւն։—Ռուսիոյ Բեքինի մէջ ցուցած գործունէութեան իբր պատճառ ցոյց կ'տրուի այն ենթադրութիւն թէ Անգլիա շատ ընդդիմութիւն պիտի չընէ։ Բայց Ռուսիա դիտաւորութիւն ունի պահել զՓորդ-Արթուր։ Միւս կողմէ կ'կարծուի թէ Ճարոնի Նաւատորմը պիտի արգիլէ Օտեսայէ ղրկուած ռազմամթերքը՝ Մանչուրիոյ մէջ Ռուսիոյ անդրսիպերիական երկաթուղւոյ գործին պաշտպանութեան համար։

—Շանկայէ դեկտ. 16/28 թուով կը հեռագրուի թէ 20ի չափ Ճարոնական մարտանաւեր Նակազաքիի դուրսը Կոթօ կղզին մօտ կ'սպասեն վերջնական հրահանգի, պատերազմի կազմ և պատրաստ վիճակի մէջ։ Այս մարտանաւուց մէջ կ'գտնուին Եաշիմա և Ֆուճի՝ Ճարոնական նաւատորմին երկու գեղեցկագոյն շոգենաւերն, ինչպէս նաև Շէն-Եուէն՝ մին այն գլխաւոր նաւերէն, զորս Ճարոն գրաւեց վերջին չինական պատերազմին ատեն։

— Նոր վիճակագրութեան մը նայելով, Չին ունի 435 միլիոն բնակիչ, որուն 425ը բուն իսկ Չինաստանի, 6 միլիոնը Մանչուրիի երեք նահանգներուն, մէկ միլիոնը չինական Թիպէդի, երկու միլիոնը՝ Մոնկոլիոյ եւ կէս միլիոնը՝ լեռնոտ վայրերու մէջ՝ Քուքունոռ շուրջը։

—Հեռագրական տեղեկութեան մը նայելով Անգլիա և Ճարոն որոշեր են իրենց մէջ բաժնել Չինու կառավարական գործերը։ Անգլիա պիտի ստանձնէ եղեր ելմտական, նաւային և կամուրջներու ու ճամբաներու գործերն, իսկ Ճարոն զինուորական, կրթական ու նաւային գործերը։

—Պերլինի մէջ հրատարակուող թերթ մը որ չինական կառավարութեան բերանն է, կ'ըսէ թէ Չինու կայսրն երկիր կործանելու յանդիմանութենէն ազատելու համար դրամական չնչին փոխարինութեամբ մը տեսական կերպով Գերմանիոյ վարձու պիտի տայ զՔիաօ-Չէու, գերիշխանութեան այն ամէն իրաւունքներով զոր Անգլիա ի գործ կ'դնէ Հոնկ-Քոնկի մէջ։ Նոյն լրագրոյ խօսքին նայելով Բեքինի մէջ Գերմանիոյ հետ բանակցողը այլեւս ոչ թէ Լի-Հունկ-Չանկ է, այլ Չանկ-Եինհուան, որ վերջերս վերադարձաւ Լոնտոնէ, ուր Թագուհւոյն յոբելեանի հանդէսներուն ներկայ գտնուեցաւ Չինու կայսեր կողմէ։

—Բեքինէ կ'հեռագրեն թէ Քիաօ-Չէուի կարգադրութեան խնդիրն ուր որ է հոն կ'մնայ։ Չին թէեւ կ'ուզէ դէմ դնել Գերմանիոյ պահանջմանց, սակայն ինքզինք շատ տկար կ'զգայ առանձին գործելու, չի գիտեր թէ միւս տէրութիւնք ի՛նչ ընթացք պիտի բռնեն. շուարած է. կառավարութիւնը վերջին ծայր տկար է, չարաչուք գուշակութիւններ կան, որովհետեւ, չինական նոր տարւոյ առաջին օրն արեւու խաւարում պատահեցաւ։

—Ճարոնական նաւատորմը զուգընթաց պիտի գործէ Ի. ծովակալ Պըլըրի հրամանատարութեան տակ գտնուող անգլ. նաւախումբին հետ։ —Ճարոն ապահովաբար պիտի ընդդիմանայ Ռուսիոյ Բորդ Արթուրը տեւական կերպով գրաւելուն։

ՔՈՒԲԱ.—Մարէշալ Պլանքօ հեռագրեր է ի Մատրիտ թէ ամբողջ գաղթավայրէն գոհացուցիչ լուրեր ստացած է։ Զինուորական գործողութիւնք փութով և անընդհատ առաջ կ'տարուին։ Րիօ—Քանդօի ամրութեանց շինութիւնք յաջողութեամբ կ'կատարուին. գծերն երկու եզերաց վրայ հետազօտութիւնք կ'ըլլան։ Ապստամբք վհատած կ'փախչին, թողլով իրենց բանակետղերը, զէնքերն ու պաշարներն որք Սպանեացիներու ձեռքը կ'իյնան։

—Ամերիկեան լրագրաց թղթակիցք հեռացեր են Քուպայէ։ Թէ՛ այս պարագան և թէ Մ. Նահանգաց ընթացքին փոփոխութիւնն հանդէպ Քուպայի, ցոյց կուտան թէ Մ. Նահանգներն այլեւս այնչափ կարեւորութիւն չեն տար Քուպայի խնդրոյն։

ՊԱՒԻԵՐԱՅԻ Լուի իշխանին անդրանիկ որդին՝ Ռուպրէխտ իշխան պիտի նշանուի Աւստրիոյ Էլիզապէթ արքիդքսուհւոյն՝ որ աղջիկն է Ստեֆանի արքիդքսուհիին եւ Աւստրիոյ հանգուցեալ գահաժառանգ իշխանին։ Էլիզապէթ արքիդքսուհին հազիւ 15 տարեկան է։

ՀԱՐԱՒ. ԲԵՒԵՌ.—Պուէնոս Արէյրէս (Հարաւ. Ամերիկա) կ'հեռագրեն թէ Պէլժիքա շոգենաւը նոյն տեղը ժամանեց է Դեկտ. 9ին եւ երկու օր յետոյ դէպ հարաւ ուղեւորեր է։ Այս շոգենաւին մէջ կայ Մ. Կէրլաշ որ արշաւանք մը պիտի կատարէ Հարաւ. Բեւեռին մէջ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔՈՆԿՕ.—Անգլ. լրագիրք Դահիրէէ Դեկտ. 31 թուով հեռագիր մը կ'հրատարակեն թէ ստոյգ տեղեկութեանց նայելով, ֆրանս. արշաւախումբերը գրաւած են զՖաշոտա։ Ֆրանսացիք փութով մեծ Նեղոսէն վար կ'իջնեն։ Այս պատճառաւ է որ Անգլիացիք յանկարծ զինուորական գործողութեանց ձեռնարկեր են դէպ Օմտուրման։ Բայց ֆրանս. լրագիրք կանխահաս կ'համարին այս լուրեր։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՓՐԻԿԷ.—Ֆրանսացի երկրախոյզ Ֆոա, որ 28 ամսէ ի վեր գիտական արշաւանք մը կը կատարէր յԱփրիկէ, անցեալ օր Լիվրբուլ դարձաւ։ Ափրիկէի արեւմուտքէն առնելեք գացեր է 24 հրացանակիրներով և 225 բեռնակիրներով։ Բնիկներու կողմէն բարեկամական ընդունելութիւն գտեր է։ Զամպէզի կայաններէ մէկէն իմացեր է սպիտակամորթ անծանօթ երկրախոյզի մը խորհրդաւոր սպանումը. սոր բնակիչք՝ սպիտակամորթ՝ գրաւեր են բոլոր գոյքերն ու թուղթերը։ Դիակն երկու տարի առաջ գտնուելով թաղուեր է։

ԲԵՒԵՌԱՅԻՆ ՆՈՐ ԱՐՇԱՒԱՆՔ ՄԸ կ'կազմակերպուի Շուէտի մէջ յառաջիկայ 1898 տարւոյ համար։ Այս արշաւախումբին պետն է Տքդ. Նաթորստ, որ գլխաւոր անդամներէն մին եղած է 1883ին Հիւսիսային Բեւեռը խուզարկող Նորտէնշէօլտի արշաւախումբին։ Շոգենաւն արդէն գնուած է, Անթարքթիք, որ 1895ին գործածուած է Հարաւային-Բեւեռն ուղեւորութեան մը համար։ Նոր արշաւախումբին անդամներէն շատերը մասնակցած են Նորտէնշէօլտի արշաւախումբին։ Անոնք են հարիւրապետ Նիլսոն, Տքդ. Քոլթոֆ՝ Ստոքհոլմի կենդանաբանական պարտէզին հսկողն, երկրաբան Տքդ. Հիւմպէրկ ևն։ Միւս բոլոր անդամներն ալ մասնակցած են բեւեռային գիտական արշաւանքներու, եւ գիտական աշխարհը նոր լոյսեր կ'ակնկալէ անոնց խուզարկութիւններէն։ Տքդ. Նաթորստ մասնաւորապէս պիտի ուսումնասիրէ Ֆրանց Եոզէֆ երկրին եւ Սբիցպէրկի միջեւ գտնուող երկիրը։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԳՈՐԾԸ.—Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Բարիզի վերաքննիչ ատեանն անպարտ եւ ազատ արձակեց այն ամէն երեսփոխաներն, որք ամբաստանուած էին Բանամայի պարգեւաւոր վիճակահանութիւնը քուէարկելու համար կաշառք առած ըլլալու յանցանօք։ Բանտարկեալ կ'մնայ Արդոն միայն, որ Վէրսայլի վերաքննիչ ատեանն կողմէ ութ տարի խպարգելութեան դատապարտուած է տիւնամիդի գործին համար։ Ազատ արձակուող բոլոր այս երեսփոխանք անցեալ Ուր. գումարում մը պիտի ընէին Մ. Հանրի Մաբէլ տունն, հաւաքական բողոքագիր մը ստորագրելու Ֆրանսայի դատաւորաց և անոնց բռնած ընթացքին դէմ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Սոպրանիէն արտօնեց կառավարութիւնը $4\frac{1}{2}$ կամ 5% տոկոսով մեծ փոխառութիւն մը կնքել, որ պիտի գործածուի վճարելու Վառնա-Ռուսճուքի երկաթուղւոյ գիծը գնելու համար 1888ին եղած 46 միլիոն Փր.ի փոխառութեան, ինչպէս նաև 1890ին եղած 30 միլիոնի, և 1892ին եղած 142 միլիոն Փր.ի փոխառութեանց մնացորդները։

—Սոպրանիէն ի մէջ այլոց 6000 Փր.ի տարեթոշակ մը քուէարկեց Մ. Տրական Զանքովի, որ պուլկար դատին հին պաշտպաններէն է, և այժմ կ'քաշուի քաղաքական ասպարէզէն։ Բայց իր կուսակցութիւն կեանքի նշան կուտայ Տքդ. Ս. Դանէֆի կուսակցապետութեան տակ, որ Սոֆիայի փաստաբանական ակումբին նշանաւոր անդամներէն մին է։ Յառաջիկայ Յունուար 1/13ին պիտի հրատարակուի նոր թերթ մը՝ Նաբրէտագ (Յառաջդիմութիւն) որ պիտի պարզէ այդ կուսակցութեան կարծիքները։

ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐ ԱՄԵՐԻԿՈՒՀԻՔ.—Այս անգամ հրատարակուեցաւ մէկ ցուցակն այն ամէն մանկամարդ միլիոնատէր Ամերիկուհեաց, որք քանի մը տարուան մէջ ամուսնացան ֆրանսացի ազնուականներու հետ։ Այս ամուսնութիւններով Ֆրանսա մտած օժիտներու ընդհ. գումարն է իբր 260 միլիոն Փր.։ Նիւ-Եորքի լրագիրք համառօտ մէկ ցուցակը կ'հրատարակեն տրամադրելի ուրիշ օրիորդներու։ Նախ կայ Միս Բըրքին՝ որ ունի 85 միլիոն Փր. եւ նոյնչափ գումար մ'ալ պիտի ժառանգէ մօրը մահուանէն ետք։ Յետոյ կուգայ Միս Վիրճինիա Ֆէր՝ Քալիֆորնիայէ, որ ունի 100 միլիոն, Միս Կրամէլ՝ Բրովիտէնսէ 35 միլիոն, Միս Պլանչ Հէվմէյէր՝ 10 միլիոն, Միս Ալլա Ռոքֆէլըր՝ 50 միլիոն, Միս Հէլէն Կուլտ, Միս Լէյդըր և Միս Սլօան՝ իւրաքանչիւրը 25ական միլիոն, Միս Կէյըրի՝ 30 միլիոն, եւն. եւն։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Յունվ. — Բեքինէ կը հեռագրեն Թայմզի թէ երաշխաւորեալ փոխառութեան մասին Ռուսիոյ և Չինու մէջ բանակցութիւնք կ'շարունակուին։ Եթէ այս փոխառութիւն յաջողի, Ռուսք իրաւունք ձեռք պիտի բերեն միջամտելու չինական վարչութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ, կալուածական տուրքերուն գանձման հսկելու պատրուակին տակ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Վարչապետ Պառոն Կաւչ Աւստրիոյ կուսակցապետներն ի Վիեննա իրեն հետ բանակցելու հրաւիրեց համաձայնութիւն մը գոյացնելու յուսով։

ՀՌՈՄ.—Սիկիլիոյ մէջ տիրող թշուառութեան հետեւանօք անկարգութիւններ ծագեցան, բայց անմիջապէս առաջքն առնուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սըր Չարլս Տիլք Ծայրագոյն Արեւելքի կացութիւնը խիստ ծանր կ'նկատէ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Չինու կառավարութիւնը Գերմանիոյ պահանջման վրայ Քիաօ-Չէուի հրամանատարը պաշտօնանկ ըրաւ։

ՄԱՏՐԻՏ. — Քուպայի նորակազմ դահլիճն հաւատարմութեան երդում ըրաւ մարէշալ Պլանքոյի ներկայութեանը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նախարարաց Խորհուրդը՝ նախագահութեամբ Լ. Սալզպըրիի՝ երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Ծայրագոյն Արեւելից մէջ Անգլիոյ հետեւելիք քաղաքականութեան վրայ կարեւոր եւ վերջնական որոշումներ տուաւ։ Բեքինի եւ Ուաշինկթընի անգլ. դեսպանաց նոր հրահանգներ տրուեցան։ Նոյնպէս կարեւոր զեկոյցներ եղան Ճարոնի անգլ. դեսպանին։ Եւրոպական լրագրաց մեծ մասը կ'ըսեն թէ Ծայրագոյն Արեւելքի դէպքերը սոսկալի ընդհարումէ մը յետոյ պիտի վերջանան. բայց Լ. Սալզպըրի ըսաւ դեսպանաց ոմանց թէ այս հրատարակութիւնք անհիմն են եւ թէ Մեծ Տէրութիւնք սոսկալի ընդհարմանց տեղի պիտի չտան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Էջմիածնի եղելութեանց վրայ մինչեւ երեկ իրիկուն պաշտօնական կամ ոչ-պաշտօնական լուր եկած չէր Պատրիարքարան։ Պատահածը լոկ կառավարական տնօրէնութիւ՞ն մ'է, կամ իրօք զեղծո՞ւմ մը երեւան ելած է, այս մասին տակաւին լուր չկայ Պատրիարքարանի մէջ։ Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեան ալ (որ այս ԲՇ. Էջմիածին ուղեւորեցաւ,) ո՛և է նամակ ստացած չէր Տփղիսէ, Էջմիածնէ կամ ուրիշ տեղէ։ Միայն Օրթագիւղէ Տ. Վահրամ Եպսկ. Մանկունի Տ. Գէորգ Ծ. Վ.ի հաղորդած էր իր ստացած մէկ նամակն, որով համառօտիւ կ'յիշուէր թէ այն երկու վարդապետք կառավարութեան անհաճոյ ըլլալնուն համար հեռացուած են Վանքէն։ Այս նամակն էր նաեւ զոր պաշտօնակից մը հրատարակեց այս ԲՇ., որպէս յիշած էինք երեկ։ Ծանօթ Պոլսեցի բժիշկի մը, որ հիմակ ընտանիքով Դաւրէժ հաստատուած է, առ մեզ ուղղած նամակէն զատ, Տ. Վահրամ Եպս.ի այն նամակն է միայն որ Էջմիածնի դէպքերուն յիշատակութիւնը կ'ընէ։ Ուրիշ նամակ չկայ ցայսօր ո՛չ լրագրի ո՛չ ալ մասնաւոր անձի. Բայց արդէն Դաւրէժի նամակագիրն ալ որոշ ըսած էր թէ ինք վերապահութեամբ կ'հաղորդէ իր լսած այս ցաւալի բաներն, եւ կ'յուսանք որ ի վերջոյ բոլորովին անհիմն կ'ելնէ գողութեան ազատ պատմութիւնը։ Տ. Գէորգ Ծ. Վ. անշուշտ պիտի փութայ բուն ճշմարտութիւնը տեղեկագրել Էջմիածնէ։

—Վաղարշապատէ գրուած նամակէ մը կ'տեղեկանանք թէ Նորոգ վախճանեալ Տ. Երեմիա արքեպս.ի գոյքերու կամ թղթերու ծրարին մէջէն կարեւոր թուղթ մը յերեւան ելած է, որուն պատճառաւ Սինոդի պրօկուրօրը պարտաւորուեր է, ըստ օրինի, գանձատունը մանելու եւ քննութիւն կատարելու։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Վարչական Յանձնակալութիւնն այսօր պիտի գումարի Պատրիարքարանի մէջ, եւ Միացեալ Ընկերութեանց տեղը բռնելու կոչուած գաւառային վարժարանաց Յանձնակալութիւնն ալ պիտի գումարի Ընկերութեան գրասենեկին մէջ Ղալաթիոյ եկեղեցին։ Այս վերջնոյն պիտի ատենապետէ Սահակեան փաշա, եւ Հիւանդանոցի Յանձնակալութեան՝ Ելիաս էֆ. Չայեան։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ 100 ոսկիի չափ նպաստ մը ղրկեց, բաժնելով Քղիի, Երզնկայի և Սլիվանի կարօտելոց։

—Նիքոմիդիայէ դեղագործ Պալուտեան Յովհ. էֆ. մեզ ղրկած են 200 ղրշ. ի նպաստ Հիւանդանոցի կարօտելոց Ս. Պատրիարք Հօր տրամադրութեան ներքեւ դնելու համար։

—Ի նպաստ կարօտելեաց, Պլէճիկի վիճակէն եւս Ս. Պատրիարք Հօր եկած երէկ 2,885 ղրշ., յորմէ 2,500ը Մուրատչայիքէ, 260ն Ասարլըքէ եւ 125ն Ենիգիւղէ հանգանակած են իրենց մէջ։

—Պալըքէսերի և Պանտըրմայի առաջն. Տեղապահ Տ. Վահան Ծ. Վ. Ցակոբեան երէկ Կ. Պոլիս եկած է, Պիղայի քահանային խնդիրը ներկայացնելու Պատրիարքարանի։ Պիղա քահանայ չկենալն արդէն գրուած էր։ Բայց կ'ըմբռնանք որ առաջնորդական իշխանութեամբ գործելու արտօնեալ առաջն. Տեղապահ մը քահանայ մը չի կրնար ճարել ղրկել ծովեզերեայ տեղ մը, և ատոր համար ինք մինչև Պոլիս կուգայ։

— Պատրիարքարանը Դատական պաշտօնատունէն պէտք եղած թուղթերը խնդրած է Կարնոյ առաջն. Տեղապահ Տ. Զաւէն Ծ. Վ.ի, Շապին-Գարահիսարի՝ Տ. Սմբատ Վ.ի, Զմշկածագի՝ Տ. Թաթուլ Վ.ի և Զարահանճագի՝ Տ. Մակար Վ. Ցովհաննէսեանի (Լիմ անապատի միաբան) պաշտօնները հաստատելու համար։ Այս պաշտօնաթուղթերն եկած չեն դեռ, բայց գալուն պէս առաջն. Տեղապահները պիտի ուղեւորին իրենց պաշտօնատեղին։ Բալուի համար որոշուած Յովհաննեան Տ. Պօղոս Ծ. Վ.ի հաւանութիւնն ալ ձեռք բերելու պէս (որովհետեւ բժշկական ծերացած է), անոր համար պէտք եղած պաշտօնագիրը պիտի խնդրուի եւ ղրկուի։

—Պոլսոյ Հասուղի գանձապետ Մր. Բիթ եւ Պարտիզակի Բարձրագոյն Վարժարանին եւ հոն հաստատուած Մանկատան տնօրէն Մր. Չէմպըրս երէկ այցելութեան գացին Ս. Պատրիարք Հօր։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Պատրիարքարան երթալով, զբաղեցաւ օրուան ընթացիկ գործերով,

—Տ. Թորգոմ Վ. Գուշակեան և Տ. Գնէլ Վ. Գալէմքէրեան երէկ Պատրիարքարան երթալով և Ս. Պատրիարքէն ինչ ինչ հրահանգներ ստացան։

— Ցառաջիկայ Ուր. յունական Ս. Մնդեան տօնի առթիւ, ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր այցելութիւններ պիտի տրուին Ցունաց Պատրիարքարանին, Հայ-Հռովմէականաց Պատրիարքարանին, Պուլկարաց Էկզարքարանին եւ Ասորւոց Պատրիարքարանը։ Սոյն շնորհաւորութեանց համար Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Ծ. Վ. Ծէվահիրճեանի պիտի ընկերակցին Տ. Ցովսէփ Ծ. Վ. Այվազեան, Տ. Սմբատ Ծ. Վ. Սաատէթեան, Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, եւ Քաղ. Ժողովէն՝ Ելիաս էֆ. Չայեան եւ Տիգրան էֆ. Ենւունֆեան։

—Երզնկայի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեան, Ս. Մնդեան տօնը Տփղիսի մէջ պիտի կատարէ, և յետոյ պիտի ուղեւորի յԷջմիածին, եպիսկոպոս ձեռնադրուելու։ Արդէն երեք Ռուսաստանցի վարդապետներ եւս պատրաստուած են եպիսկոպոս ձեռնադրուելու, որոնցմէ մին է Տ. Ցուսիկ Վ. Մովսէսեան որ եկեղեցական պատմութիւն մը յօրինած է։

—Հ. Արսէն Արքեպսկ. Այտընեան, Միթարեան Վիեննայի Միխիթարեանց ուխտին անցեալ ՁԾ. պատիւ ունեցեր է Ճանկլոյ Վիեննայի Հոֆպուրկ կայսերական պալատան մէջ։

—Ս. Պատրիարքը՝ Թոփգաբուի Թաղ. Խորհրդոյ հրաժարման առթիւ ծագած միջողէպը քննելու համար, պաշտօն յանձնած է Մէլիքեան Մկրտիչ էֆ.ի յառաջիկայ կիրակի Թոփգաբու երթալով քննութիւն կատարել, և արդիւնքը տեղեկագրել։

—Երզնկայէ կ'գրեն մեզ Դեկտ. 8 թուով թէ տեղւոյն Եզնիկեան ուսումնարանն, իր ընթացքն 6 տարի յաջողապէս անընդհատ շարունակելէ վերջ, այս օրեր փակուելու վրայ էր, բայց տեղւոյն առաջն. Տեղապահ Տ. Դանիէլ Ծ. Վ. Ցակոբեան՝ գումարելով Թաղ. Ժողովոյ և Ս. Նշան եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներն և ուրիշ ձեռնհաս անձնաւորութիւններ, յաջողեր է կազմել Հոգաբարձութիւն մը, և ձեռնարկեր է պաշտօնաններ գտնել դպրոցի չդադարելու, տարեկան 2 ոսկի թոշակով։ Դանիէլ Վ. ինքն երկու սանի պաշտպան գրուեր է, այսպէս գթասիրութեան օրինակ տալով ուրիշներուն։ Նորակազմ Հոգաբարձութիւնը պաշտօնի ձեռնարկելով Թաղային վարժարանը միացուցեր է Եզնիկեան ուսումնարանին հետ, որով աշակերտաց ընդհ. գումարն եղեր է 240, որոց 180ը թոշակաւոր, 220 ոսկի տարեթոշակաւ, և 60ը ձրի։ Սակայն Ցին բացուեր է վարժարանն որ կանոնաւորապէս կ'շարունակուի։ Բայց որովհետեւ դպրոցը ներկայ պայմանաց մէջ ամսական 6 ոսկիէն աւելի բաց մ'ունի, զոր, անտեսական տագնապին հետեւանօք, կարող չէ գոցել Երզնկացին, ուստի Հոգաբարձութիւնը կոչում կ'ընէ բարեսէր ազգայնոց գթասիրութեան, որպէս զի պաշտպան գրուին մէկ մէկ աշակերտի տարեկան 2 ոսկի թոշակաւ։

—Երզնկայէ մեզ ղրկուած ուրիշ նամակ մը տխուր նկարագրութիւն մը կ'ընէ նոյն քաղաքի բոլոր վարժարանաց վիճակին վրայ, շեշտելով մանաւանդ Քրիստինեան միակ աղջկանց վարժարանի ողորմելի կացութիւնը։ Բայց Երեմիական ողբեր կարդալէ, և մանաւանդ դուրսէն գալիք օգնութեանց յուսալէ աւելի, Երզնկացիք խիստ լաւ կ'ընեն եթէ իրենք իրենց մէջ ամփոփուած, լուրջ ջանքեր ընեն, իրենց միջոցներուն ներած սահմանին մէջ, բարեկարգ վիճակի մը վերածելու վարժարանները։ Մնացեալն ինքնիրեն կուգայ։

—Ի Բերա, Համազգեաց վարժարանի փոքրիկ աշակերտք եւ աշակերտուհիք կարդալով Ս. Պատրիարք Հօր Շրջաբերականն ի նպաստ կարօտելոց, այնքան զգածուեր են որ իրենց մէջէն 150 ղրշ. հանգանակեր են, զոր տնօրէնուհին Տիկին Զօհրապ Ն. Սրբազնութեան յանձներ է, իր կողմէն ալ 100 ղրշ. աւելցնելով, գումար 250 ղրշ։

—Ազգային Հիւանդանոց.— Հանգուցեալ Տիկին Նուրի Կ. Կիւլպէնկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են Հիւանդանոցին.—Տիկին Ց. Սալըրեան 216 ղրշ., Տիկին Ց. Ինայէթեան 108 ղրշ., Աբէլ Կիւլպէնկեան որդիք 216 ղրշ., Անտոն Քիւրքճեան էֆ. 108 ղրշ., Տիգրան Ֆէրուխեան էֆ. 60 ղրշ., Սարգիս Կիւլպէնկեան որդիք 216 ղրշ., Տիգրան Կ. Թիւրապեան էֆ. 60 ղրշ., Գասպար Պ. Գասպարեան էֆ. 40 ղրշ։

—Ցառաջիկայ ԵՇ. Դեկտ. 25 Սեբաստիոյ բարեխնամ Առաջնորդ Տ. Պետրոս Ս. Արքեպսկ. մամուլը վարդապետութեան աստիճան պիտի տայ Ս. Եկեղեցւոյ մէջ Եզրաս Աբեղայ Սաչլեանի՝ խարտաւելակութեամբ Տ. Ցովսէփ Ծ. Վ. Այվազեանի, զոր ի գիտութիւն կ'փութամք ծանուցանել բարեպաշտ ժողովրդեան։ (Կնք.)

Ղալաթիա, 23 Դեկտ. 97

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Տ. Ծ. Վ. Պ. (Կեսարիա.)— Ցանձնեցինք ըստ ձեր հրամանին։ Հոգ կը վճարուի։

ԱՐ. Կ. ՄՈՍՏԻՃԵԱՆ. (Պէյրութ.)— Միհր. էֆ. Տիլսիզեան վճր. 3 ամս. ձեր հաշ. 333 թ.էն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է

ԳՐՊԱՆԻ ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ—ՕՐԱՑՈՅՑԸ

Կ'ծախուի հետեւեալ գիներով.

Ընտիր լթկզմ. 2½ ղրշ.
Նոյնը ոսկ. ճզատանով 4 »
» » չակղէն և ժամերով 7½ »
» ընտիր թղթի վրայ ապ. 15 »

Կեդրոնատեղիք Զ. Թօրոսեան Գրատան, Վալիտէ խան, թիւ 16, եւ Սուլթանհամամ, Գաղատացեան Գրատուն թիւ 14։ Կ'գտնուի նաև Բերա, Հայ ծախավաճառաց, Կալաթա՝ Վրոյրի եւ Իոմանի թղթավաճառանոցներն և Պոլիս բոլոր գրավաճառաց քով։ Շատ գնողներու զեղչ։ 6—4

ՀԵՐԲԷՐԴ ՍՊԵՆՍԸՐ

Կենցաղ կամ Դաստիարակութիւն

Կ'ծախուի Պոլիս Պալէնթ գրատունն և միւս գրավաճառաց քով, նաեւ Սկիւտար Փշտըմալճեանի խանութը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԸ

Իսլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ զինուորական վարժարանին ռուս լեզուի ուսուցիչ Նէջմի էֆ.ի։ Սանճաքի երկրորդ աստիճան՝ Ղալաթիոյ ոստիկանութեան գործակալ Շեմսի էֆ.ի և ոստիկանութեան Ժողովոյ անդամ Ապտուլլահ էֆ.ի։ Սալիսէյի աստիճան՝ Յասգեղի ոստիկանութեան գործակալ Մէհմէտ պէյի, Թագսիմի գործակալ Հաճի Սալիհ էֆ.ի և Բերայի կեդր.գործակալ Մէհմէտ Ալի էֆ.ի։

—Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան Խորհուրդին նախագահի փոխանորդ անուանեցաւ արքունի տպարանին տնօրէն Սալահէտտին պէյ։

—Պրիւսէլի օսմ.պատուակալ ընդհ. հիւպատոս անուանեցաւ Սէլանիկի ջուրերու եւ Թրամուէի օսմ. Ընկերութեանց հիմնադիր եւ Իզմիրի ջուրերու օսմ. Ընկերութեան Վարչական Խորհրդին անդամ Մ. Ժիւլ Վիլֆորանիսի։ Պերլինի օսմ.պատուակալ փոխհիւպատոս անուանեցաւ Մ. Քրիսդ Ֆրիտլէնտէր։ Տէրէզպայի օսմ. պատուակալ հիւպատոս անուանեցաւ Մ. Շէմպլա։

—Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սամոսի իշխան Ստեֆանաքի Միւզիրիս պէյի։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Սըզվազի Տէֆդէրտար Բուտոսի էֆ.ի։

—Ա. կարգի Շէֆգադ՝ Եանեայի կուսակալ ու զինուորական հրամանատար Օսման փաշայի կնոջ և Բ. կարգի՝ աղջկանը։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.—Երեկի սուրհանդակաւ առնուած Լոնտոնի թերթեր սա հեռագիրը կ'հրատարակեն Կ. Պոլսէ Դեկտ. 30 թուով.— «Երէկ Օսմ. Պանքայի հետ պայմանագիր մը ստորագրուեցաւ 400,000 օսմ. ոսկւոյ փոխառութեան մը համար, որ պիտի գործածուի վերջին պատերազմին մէջ օսմ. զօրաց փոխադրութեան հաշիւներուն։ Պայմանագիրը պիտի գործադրուի Վեհ. Սուլթանէն վաւերանալէ ետքը։»

ՊՈՒԼԿԱՐ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏՔ. — Կ. Պոլսէ կ'հեռագրուի Դեկտ. 30 թուով թէ Պուլկար Էկզարքարանը կ'յուսայ ի մօտոյ ստանալ Ստրումիցայի, Տէպրէյի եւ Մանաստըրի պուլկար մետրապոլիտներուն Պէրաթները։ (Ասով պուլկար մետրապոլիտական աթոռներուն թիւը կ'բարձրանայ եօթնի։) Սերպ հպատակներն ալ խնդրամատոյց եղած են Մակեդոնիոյ այլ եւ այլ կողմերը քանի մը սերպ եկեղեցիներու եւ դպրոցներու բացման համար, եւ կ'յուսացուի որ այս խնդիր եւս միեւնոյն ժամանակ կարգադրուի։ Վերջապէս, Ռումելիի Ուլահներուն համար ալ ռումանական մետրապոլիտական աթոռ մը հաստատելու համար խնդիրքներ մատուցուած են։—Ուրիշ հեռագրի մը նայելով Ռումելիի այս եկեղեցական խնդիրներուն կարգադրումը ժամանակի կ'կարօտի տակաւին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Անգլ. լրագրաց վերջին հեռագրերէն կ'իմացուի թէ Պոլսոյ Մաքսատան մէջ վաճառքներուն դիզուիլը միայն տեղի անձկութեան եւ պաշտօնէի անբաւականութեան պատճառաւ չէ, այլ ընթացիկ տարւոյս մէջ, մանաւանդ 6—8 ամսէ ի վեր, մանիֆադուրայի գործն յոյժ բանուկ հանգամանք առած է, եւ անգլ. ապրանք վերջին տարիներէն աւելի կուգան Կ. Պոլիս, ուր խնդրանքն արծարծած է, պահ մը գադրելէ ետքը։

Մ. ԶԻՆՈՎԻԵՎԻ փառաւոր ընդունելութիւն մը եղաւ առջի օրը դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնէից կողմէ թէ՝ Թոփհանէի քարափին վրայ եւ թէ դեսպանատան մէջ ի Բերա։ Դեսպանատան պարտէզին մէջ պահականաւուն նաւազք զինուորական պատիւներ ընծայեցին։ Նուագածուներու խումբ մը Ռուսիոյ ազգային երգը նուագեց։

—Մ. Զինովիէվի ընտանիքը գարնան մայրաքաղաքս պիտի գայ։

—Նոր դեսպանն երէկ առտու Ա. Թարգման Մ. Մաքսիմովի հետ արտաքին գործոց նախարարին ապարանքը գնաց եւ յանձնեց յանձնարարագրոյն օրինակը։

ՌՈՒՍԻՈՅ Կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանին Ա. Թարգման անուանեցաւ դեսպանատան կցորդներէն Մ. Օրլով։ Տրապիզոնի ռուս հիւպատոսարանին քարտուղար-թարգման Մ. Լիսքին նոյն պաշտօնին կոչուեցաւ ի Սպահան։

ՕՍՄ. ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՀԻԿԻ Ընկերութեան վերջին նստին մէջ՝ նախագահութեամբ Վսեմ. Նուրեան էֆ.ի որոշուեցաւ Ընկերութեան Ներքին կանոնագիրը բարեփոխել՝ փորձառութեամբ հարկ զատուած պէտքերուն համաձայն։ Այս աշխատութիւն յանձնուեցաւ Վսեմ. Նուրեան էֆ.ի ու Աճմէտ պէյի։

ՌՈՏՈՍԴՈՑԷ մեր յարգոյ թղթակիցը կ'գրէ 22 Դեկտ. թուականաւ.— «Կրետէի իսլամ կարօտելոց ի նպաստ ասկէ առաջ քաղաքէս 2084 ղրուշ եւ 240 կտոր ձմեռուան զգեստներ հանգանակուելով ղրկուած էին։ Աս օրերս ալ, քաղաքիս Կառավարիչին կինն ու աղջիկը, Թուրքերու, Հայոց և Ցունաց տուներն անձամբ պտտելով, 3656 ղրշ. հանգանակեցին, եւ աս գումարը նոյն Նպատակաւ Մալթարէ հաւաքուած եւ հոս ղրկուած 345 կտոր ձմեռնային զգեստներու հետ մէկտեղ Կ. Պոլսոյ կեդրոնական յանձնաժողովին ղրկեցին։

—«Քաղաքիս եւ շրջակայ գիւղերու մէջ գտնուող ամէն ազգի մեծ եւ փոքր արու անհատներու իւրաքանչիւրէն երկերկու ղրշ. հանգանակուելով, Խաչերնէի ողորմելոց նպաստ ղրկուեցաւ։

—«Ամէն երկու տարին անգամ մը, քաղաքիս Թաղապետական (Պէլէտիէ) ժողովի 10 անդամներուն կէսը կարգաւ կ'փոխուի։ Աս օրերս յիշեալ ժողովի անդամներէն հինգին պաշտօնավարութեան օրինական ժամանակը լրացած ըլլալով, այժմ ընտրողական ժողով կ'կազմուի նոր ընտրութեանց ձեռնարկելու համար։ Քաղաքիս մէջ կայ 42 թաղ. իւրաքանչիւր թաղէ երկերկու անձ կ'ներկայացուի, եւ աս 84 անձերն իրենց մէջ քուէ ձգելով 10 անձ կ'ընտրեն, որք կ'ըլլան ընտրողական ժողով։ Ընտրողական ժողովը, Թաղապետութեան նախագահին նախագահութեան տակ ժողով կազմելով, Թաղապետական ժողովի ընտրելեաց եւ ընտրողաց ցանկը կ'պատրաստէ եւ որոշեալ ժամանակի մը մէջ ի տես հասարակութեան դրուելէ ետքը քուէարկութիւնը կ'սկսի որ ութ օր կ'տեւէ։ Ընտրելի են անոնք՝ որք 100 դահեկանէն աւելի կալուածական տուրք կ'վճարեն, իսկ ընտրողք՝ 50 դահ.էն աւելի կալուածական տուրք կ'վճարեն տարին։

Մ. ՔԱՆՊՈՆ, Կ. Պոլսոյ Ֆրանս. դեսպանն, որ օդափոխութեան համար Ֆրանսայի Բօ քաղաքը գացած էր, 8-10 օրէն մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

ԻԶՄԻՐԻ լրագիրք կ'ըսեն թէ Ցունական շոգենաւերով Թուրքիա եկած ապրանքներէն 16 % մաքսատուրք պիտի առնուի։

ՖՐԱՆՍ. Շոնդէ յածաւորակը՝ 10 թնդանօթով եւ 399 նաւաստիներով, եւ Լէպոնվիլ յածաւորակը՝ 12 թնդանօթ եւ 125 նաւաստիներով, Դեկտ. 15ին Պէրաթի նաւահանգիստը ժամաներ են։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ միջեւ կնքելի առեւտրական դաշնագրոյն համար ի մօտոյ բանակցութեանց պիտի սկսուի Կ. Պոլսոյ մէջ։

ՃԱՊՈՆԻ կայսրը վաւերացուցեր է Թուրքիոյ հետ երեք տարուան համար կնքուած առեւտրական դաշնագիրը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանն ականակուռ Ս. Ալեքսանդր պատուանշանը նուիրեց Պետական Խորհրդոյ նախագահ Սայիտ փաշայի։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ Սաֆարիա շոգենաւը 433 հիւանդ զինուորներով Վոլոյէ ճամբայ ելեր է դէպ ի Կ. Պոլիս։

ՊՈՄՊ Թորփիլանաւն, որ Էդուարդի յաջորդեց իբրև պահականաւ ֆրանս. դեսպանատան, երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ իրիկուն ժամ 10ին Բերա Բէյլէրի Բ. յարկը մաճառաբոն վակոններու Ընկերութեան գրասենեակէն հրդեհ ծագեցաւ, սակայն Թէբէ Պաշիի ոստիկանութեան գործակալ Կարապետ էֆ. անմիջապէս հասնելով կրակին առաջքն առաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ.— Իզմիրի հոլանտական հիւպատոսարանի պաշտօնեաներէն մին անձնասպան ըլլալու դիտմամբ տունին պատուհանէն վար նետուեր է։ Կեանքը վտանգի մէջ է եղեր։

ԱՐՋԱՌԱԽՏ.—Զագալճայի մէջ արջառախտ ծագած ըլլալով, Տգր. Նիքոլ՝ որ գնդ. Տգր. Հայտար պէյի հետ հոն գացած էր քննութեան համար, հիւանդ անասուններէն մին մորթելով, անոր արիւնէն ձեռնարկեր է նոր շիճաղեղ մը շինելու նոյն հիւանդութեան դէմ։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ նահանգին մէջ անցեալ Սեպտ. և Հոկտ. ամսոց մէջ ծնունդներու թիւն եղած է 1296 եւ մահերու թիւը 844։

ՁՄԵՌ.—Աֆիոն Գարահիսարի մէջ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։ Դեկտ. 7/19ի գիշերը ջերմաչափը զերօէն վար 28 աստիճան կ'ցուցնէր։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ այս շաբթուան նստին մէջ շարունակուեցան բորոտութեան վրայ խորհրդակցութիւնք։

ՀԻՒՍՆԻՄԱՆՍԱՈՒՐԻ մէջ Դեկտ. 5ի գիշերն հրդեհ ծագելով 12 խանութ այրեր են մէջի ապրանքներովը մէկտեղ։ Հրդեհին ծագման մասին քննութիւնք կ'կատարուին։

ԵՐԵԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՔ

Մեր այս աւուր Դ. երեսին մէջ դրած ենք այն հեռագրերն զորս երէկ ուշ ստացած ըլլալով, մեր տպագրութեան Ա. մասին մէջ չէինք կրցած դնել։

ՍԵՂԱՆԱՎԱՃԱՌ

ՑԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Գիներն այսօր երեկուընէ ալ վեր են։ Երէկ իրիկուն Լոնտոնի Սակարանը գոցուեր է, Քոնս.ը 21 ղրշ. 93 անդ., և Բարիզինը գոցուեր է Քոնս.ը 23 ղրշ. 15 անդ. ու Երկաթ.ին 114 ու կէս Ֆր. Միալով։ Պանք Օթթմ.ի թուղթերը 4 ու կէս Ֆր. և Ռեժիի թուղթերը 2 Ֆր. աւելի վեր են։

—Այս առաւօտ հոս բացուեցաւ, Քոնս. 24 ղրշ. 7 փր. և Երկթ. 113 Ֆր։

—Երէկ, ժամը Ցուկէսին Սպիլանցի զանգակին առեն Քոնս.ը 22 ղրշ. 2 փր. էր։

—Երէկ, ինչպէս գրած էինք, Սակարանին մէջ բաւական գործառնութիւններ եղան։ Այսօր եւս բաւական ոգեւորուած կ'երեւին Սակարանին գործառնութիւնները։

ՓԱԿՈՒՄ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սէրի Դ. Ծ. Ա.		24	03½
Ամէնէն բարձր գին	»	24	05
Ամէնէն վար գին	»	23	89
Ռումէլիի երկաթ. գոց. Ֆր.		112	37½
Ամէնէն բարձր գին		112	75
Ամէնէն վար գին		111	75
ԲԱՑՈՒՄ Դեկտեմբեր 24			
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Ծ. Ա.		24	07
Ռումէլիի երկաթուղի Ֆր.		113	25
Օսմանիյէ	»	—	—
Ռեժի	»	—	—
Օսմ. Պանքա	»	13	20
Քաէարի ժէնէրալ օթթոմ.	»	7	03
Երկրագործական Պանքա	»	9	—
Սօս. Օթ. Շամէ է Վալ. Ա. Ռ.	»	3	01
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4	12
Թրամուէյ բաժնեթ.		690	—
» ժուիսանս		262	20
Թրամուէյ պարտաթ. Ֆր.		496	—
Տէրգօսի ջուրի ընկ.	»	320	—
Քարաֆ Կ. Պոլսոյ	»	4	60—
ՄԹՐԼԱՆՑ			
Քոնսոլիտէ ութ օրուան Օ. Ա.		2	37½
» մէկ ամսուան »	»	—	—
Ռում. երկ. ութ օրուան »	»	—	—
» » մէկ ամսուան »	»	—	—
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ			
20 Ֆրանքնոց	ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	36
Բոլ Էմբէրիալ	»	89	30
Քրիմիշ	»	51	10
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	05
Ռուսլի թղթադրամ Օ. Ռ.		8	56
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.		109	9/16
Փարիզ 3 » Ֆր.		22	97½
Ֆիօրին ժամնաս	»	19	87½

ԵՒՐՈՊԱՑՒՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 Ցուն.			
Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա. Ա. Ռ.		66	—
» » » Բ.	»	44	50
» » » Գ.	»	24	87
Դ.) բաց.	»	21	87
) գոց.	»	21	93
Փոխառութիւն Մաառայա	»	82	50
Օսմ. 3½ %	»	98	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	50
Այտընի երկաթուղի	»	16	06
Եգիպտական Միացեալ	»	106	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ Գ. Ն.		113	18
Հելլենական 5 %	»	34	—
Մոնօփոլ հելլենական 4 %	»	34	50
Իտալ. » 4 %	»	26	50
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	97	—
» նոր » 6 % 1892	»	96	50
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	41½
Դրամադեղչ	»	3	—
ՎԻԵՆՆԱ, 4 Ցուն.			
Փոխան. Փարիզի վրայ Ֆիոր.		47	65
» Լոնտոնի վրայ	»	120	15
Ռումէլիի երկաթուղի	»	61	40
Օսմ. Ռեժի	»	143	30
ԲԱՐԻԶ, 4 Ցուն.			
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.) բաց. ղրշ.		22	10
) գոց.	»	22	22
» » » Ա.	»	44	50
» » » Գ.	»	24	37
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի Ֆր.		115	—
Օսմ. Ռեժի	»	285	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	568	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	103	85
Քաէար Լիօնէ	»	813	—
Պանք տը Բարի	»	897	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3375	—
Իտալական Ռանթ	»	96	62
Սպանիական արտաքին	»	61	34
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	225
Դրամադեղչ	»	02	—
ՊԵՐԼԻՆ, 4 Ցուն.			
Օսմ. փոխառութ. 1888 մարք		95	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	116	90
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	94	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	265

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ 4 Ցունվ.—Նովոյի 1897 տարւոյ մէջ Ֆրանսայի հետեւած քաղաքականութեան վրայ խօսելով կ'գովէ Մելինի դահլիճին հաստատուն և խոհեմ քաղաքականութիւնը։ Արտաքին աշխարհավարութեան վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ Ֆրանսա և Ռուսիա՝ գիտակից իրենց փոխադարձ պարտուց և իրաւանց՝ անվեհեր պիտի պաշտպանեն ապագային։

ՊԷՇԹԱ.—Հունգարիոյ Երեսփ. ժողովը հակառակ ընդդիմութեան, կուսակցաց ընդդիմութեան, վաւերացուց Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական տնտեսական պայմանագրին ամբողջութիւնը։

ԱԹԷՆՔ.— Նախարարական տագնապ մը ծագելու է. չի կարծուիր որ Մ. Տէլեանի իշխանութեան անցնի։ Հանրային կարծիքն այժմ նպաստաւոր չերեւիր անոր։

ՀՌՈՄ.—Կ'հերքուի այն լուր թէ Մենելիք պիտի քալէ Ռաս Մանկաշայի վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Եօքոհամայէ կ'հեռագրեն թէ Ճապոնի կայսրն Իթօ կոմսին յանձներ է կազմել նոր դահլիճը։

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴՍ պատիւ ունի ծանուցանել Պատ. թաղեցւոց որ Բանկալթիի կողմէ երկար ժամանակէ ի վեր պէտքն զգացուած երկսեռ տարրական նախակրթարանը վերջնապէս որոշուած է բանալ վարձուած Բանկալթի Ճէմիլէյէ փողոց թիւ 37 տան մէջ։ Սոյն նախակրթարան Ուսումն. Խորհրդոյ կազմ. կանոնագրին համեմատ երկու դասընթացք պիտի ունենայ զատ մանկապարտէզով և պիտի բացուի Ցունվարի 8րդ ԵՇ.օրը։ Պատ. ծնողք և պաշտպանք կ'հրաւիրուին վաղուընէ սկսեալ ամէն օր՝ բաց ի կիւրակէէ՝ [illegible] վարժարանը դիմել և անդ արձանագրել տալով, Հոգաբարձութենէ մարզ տոմս առնալ։ Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ցովսէփ Պօղոսեան [illegible]
Բերա, 19 Դեկտ., 97 3—3

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գ. Գափնոյ Գրատուն

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Արդի Աշխարհաբարի

Հեղինակ. — ՋԱՊԷԼ ՅՕՆԷԼԵԱՆ

Ա. ՏԻՐՔ

Ուսումնական Խորհրդէն վաւերացուած

Այս Քերականութիւնն, որ 9—11 տարեկան մանկանց համար սահմանուած է, կ'պարունակէ ընթերցանութեան և ուղղագրութեան հատուածներ, քերականական կանոններ իրենց հրահանգներով, և շարադրութեան ու արտասանութեան դասեր։ Այս դասագրքին պարունակած ընթերցման հատուածներն և հրահանգները, լեզուի միութեամբ պատրաստուած, գործնականը կ'միացնեն տեսականին. իսկ արտասանութեան դասերու յատկացուած ոտանաւորներն, ամենքն ալ գրեթէ աշխարհաբարով մատնանշելոյս այս դասագրքին համար գրուած, իրենց հրահանգիչ և բարոյական նիւթերով զուարճալին կ'միացնեն օգտակարին։ Հեղինակն իր այս երկին մէջ հետեւած է պարզ մեթոտի մը, որով տղաք դիւրութեամբ և հաճոյքով պիտի ըմբռնեն արդի լեզուին քերականական օրէնքները, և շարադրութեան դասերու շնորհիւ աշխարհաբար գրելու պիտի վարժուին։ Գինն է 3 ղրշ. 4—6

ԴԵՂԱՐԱՆ ՑՈՒԼԹԱՆԻՅԷ

ԼԵՒՈՆ ԿԻՒՄԻՒՇԵԱՆ

Կէտիկ-Փաշա, պողոտայ Բէ— 5

Այս դեղարան որ Գառնիկ Յակոբեան էֆ.ի կ'պատկանէր, «Դեղարան Ցուլթանիյէ» անուամբ կայսերական վարժարանէ վկայեալ փորձառու դեղագործ Կիւմիւշեանի կողմէ բացուած է և ամէն դեղերու սաւուր պաշտպանով։ Դեղագործութեան պատրաստութեան գիտական մեթոտն և արդի եղանակի յաճախորդաց գոհունակութիւն կ'պատճառէ։

Տոքթ. Ս. Արապեան, ՊՖ., ՒՇ. և ՇԲ. օրեր ժամ 8—10 դեղարանս պիտի այցելէ։ Կարօտեալները ձրի։ Դեղարանը կ'առանձնէ ամէն ժամ ուզուած բժիշկը գտնել ղրկել։ 12—3

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,954,532
ՀԱՍՈՅԹ 1896 ՏԱՐԻՈՅ 2,981,236

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,893,700
ՀԱՍՈՅԹ 1896 ՏԱՐԻՈՅ 1,121,900

Ընկերութիւնքս իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'ստանձնեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրագին սակերով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց սակերը, բաղդատաբար այն բացարձակ ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց դրամագլխոց մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն առատութեամբ։ —Նաեւ եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 29,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

‹ՄԱՐԻԹԱՅՄ›

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց եւ առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն եւ դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 եւ 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԵՐԵԿՈՒ ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 8 Յունվ.—Հրամատար Ռուվարիի մատուցած տեղեկագրին վրայ, հրամատար Էսդերհազի զինուորական երկրորդ ատեանին առջեւ պիտի դատուի։ Ա. դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ ԲՇ. 10 Յունվ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Չինու վարչապետ Լի-Հունկ-Զանկ յայտարարեց Նիւ Եորք Հէրըլտի թղթակցին թէ Քիաօ-Չէուի գրաւումը՝ Գերմանաց կողմէ՝ կ'նկատէ դաշնագրութեանց բռնաբարում մը։ «Հարկաւ Չին խաղաղութեան կ'բաղձայ, բայց կ'ուզէ նաեւ պահել իր երկրին ամբողջութիւնը։»

ՄԱՏՐԻՏ.—Զօր. Վէյլէրի խնամակալ Թագուհւոյն ուղղուած նամակին հրատարակուելուն առթիւ պահպանողական եւ ազատական լրագրաց միջեւ բուռն պայքար մը սկսաւ։ Զօրին այդ նամակը բուռն յարձակումներ կ'պարունակէ Մ. Նաւանջեաց նախագահին դէմ. պահպանողական խումբը Զօրավարին կողմը կ'բռնէ։ Զինուորական իշխանութիւնն հրամայեց քննութիւն բանալ Զօր.ին դէմ։

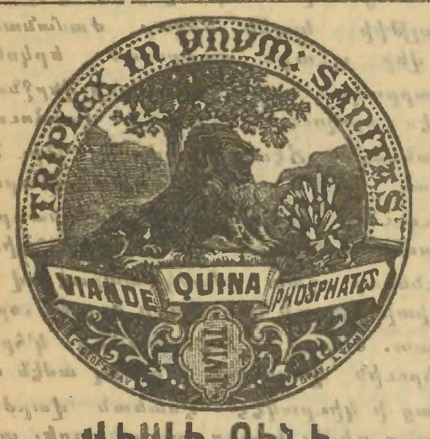

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

Վիալի գինին որ Քինքինայէ, մսէ հիւթէ, ֆոսֆաթ տը շօէ եւ ջղային ու ոսկրային գոյութիւնը պզգողգնելու անհրաժեշտ նիւթերէ բաղադրուած կազդուրիչ ըմպելի մ'է. ամէնէն ազդու դեղն է որ կ'բուժէ արեան աղքատութիւնը, դեղնութիւնը, թոքախտն, ստամոքսի ցաւերը, դժուարամարսութիւնն ու փորհարութիւնը։ Նոր ապաքինողներ, ծերեր, կիներ, տղաքներ, նկար կազմ ունեցողներ եւ տքրունքի մէջ նիհարցող պատանիներ՝ զօրծածելով Վիալի Գինին, նոր ոյժ կ'ստանան։ Կ'ծախուի Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու դեղարանաց եւ դեղի մթերանոցներու մէջ։ 52—1

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ՍԻՆԿԵՐ

ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՏԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Կ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ ԵՒ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

ԲԵՐԱ. — Մեծ-Փողոց Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։

ՂԱԼԱԹԻԱ. — 1. Սինկէր խան, Թիւնէլի եռին։ 2. Գարաքէօյի մօտ Թիւ 120, Ֆէյզիի Թրամուէյներու կայարանին դիմաց։

ՊՈԼԻՍ. — Սուլթան Համամ Թիւ 2։ Եւ Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դիմաց Թիւ 13.

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862 ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. Ո.
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՕԼԳԸՐ ՃԻՆՃԷԼ
Հէւլէթան, Թ. 2—3, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր հաստատմունութեամբ, ճշդապահութեամբ եւ պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

ՔՈՆԻԼ ԹԵՈՏՈՐ ՍԹԻՖԱՆՈՒ

Տոքթ. ՃԵՎԱՀԻՐՃԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Թէ իբրեւ Պետական հիւանդանոցներու բժիշկ եւ իբրեւ քաղաքապետական բժիշկ, եւ թէ իբրեւ մասնաւոր բժիշկ, իր երկարամեայ փորձառութեամբ, Վեհափառ կը գործածէ իրեն յիմողները: վերաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան մէջ ի կիր կ'առնու ամենանոր գործիներն զորս այս անգամ իրեն հետ բերած է Բարիզէ, ուր մեծ Հիւանդանոցներուն մէջ անոնց գործածութիւնը մօտէն ուսումնասիրելէն ետքը, ապաքինման ու մաքրութեան ամենավերջին մէթոտներն ալ Վիրաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան գործողութիւնը, այնքան անվտանգ եւ ապահով կը հանդիսանան արդի Գիտութեան եւ Արուեստին առջեւ. Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, Լանկա, Թուլումպա-Մէյտանը, Թ. 128, եւ Եշ. եւ Չր. օրերը ժամ 4-6 Մէհմէտփաշեան դեղարանը Պաշճ-Գափու: Եւ նոյն ժամերուն աղքատները ձրի կ'նայի Մէհմէտփաշեան դեղարանին մէջ: Իսկ Կշ. Ուրբ օրեր ժամ 4-6 Մէտտեան դեղարանը Պաշճ-Գափու։ Եւ նոյն ժամերուն աղքատները ձրի կ'դարմանէ Ալեքսանտր Կալֆայեանի դեղարանին մէջ ի Լանկա։

ԻԼԱՆ

ԽԱՃԻՆԷԼԻ ԽԱՍՄԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խաղինէի Խասսաի Շահանէ մէւպայնա օլունաճագ ավանիի նուհասիյէ վէ սբարմաշէմ ժմլընդն մէւնագաասաբընա պաշլանըլաջըղընտան, թալիպ օլանլարըն Խաղինէի ձէլիլէի մէւշարէյէհայա մէւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլընըր։ 3—2

20 Բեան. Էվվէլ 313

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ

1898 ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆԻՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Հրատարակութիւն Ն. Կ. Պէրպէրեան

Կ'գտնուի ամէն գրավաճառաց քով գին 6 գրուշ։

ՊԱՏ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԱՅՆԹԱՊ-Գարեգին էֆ. Պօղարեան ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ— Ստեփան էֆ. Սափրիչեան. ԱՏԱՆԱ. —Միսաք էֆ. Գազազեան. ԱՐԱԲԿԻՐ—Յ. Գ. էֆ. Մանուէլեան. ԱՖԻՕՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ—Սիմոն էֆ. Սիմոնեան. ԳՈՒՐՏ ՊԷԼԷՆ—Արժ. Տ. Ստեփան քահանայ Մկրեան. ԷՆԿԻՒՐԻ — Գէորգ էֆ. Գ. Չիննոզեան. ԷՐԶՐՈՒՄ — Տեարք Ինճիճեան Եղբարք. ԹՕԳԱՏ— Յովհաննէս էֆ. Գազանճեան. ԻԶՄԻՐ—Կարապետ էֆ. Մալէճեանեան. ԽԱՐԲԵՐԴ — Խաչիկ էֆ. Քէօսէեան. ՄԱՐԱՇ — Արժ. Տ. Յովհաննէս քհնյ. Վարժապետեան. ՄԱՐԶՈՒԱՆ— Յովհաննէս էֆ. Յակոբեան. ՄՈՒՇ—Գեղամ էֆ. Տ. Կարապետեան. ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ— Յակոբ էֆ. Սուքիասեան. ՈՒՐՖԱ — Գէորգ էֆ. Ոսկերիչեան. ՊԱՆՏԸՐՄԱ —Արմենակ էֆ. Ս. Մօրբեան. ՊԱՐՏԻԶԱԿ— Ստեփան էֆ. Մակարեան. ՊՐՈՒՍԱ— Օննիկ էֆ. Լութֆեան. ՌՈՏՈՍԹՕ— Յովհաննէս էֆ. Ծէմբեան. ՍԱՄՍՈՆ—Կարապետ էֆ. Սեֆէրեան. ՍԸՎԱԶ-Յ. էֆ. Գարակէօզեան. ԴԱՐԴԱՆԷԼ— Հայկ էֆ. Թաքէճեան. ՏՐԱՊԶՈՆ— Սահակ էֆ. Էթմէքճեան։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Ա. Եւրոպայի եւ Տաճկաստանի միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնք ընդարձակուելուն, Յակոբ Մաղաքեան՝ տարիներէ ի վեր հաստատուած ի Նաբոլի, փորձ յանձնակատար, կ'կատարէ ապրանաց առուծախի գործողութիւններ.

Բ. Դէպ ի Մ. Նահանգներն ամէնէն կարճ ճամբան Նաբոլէ ըլլալով, շոգենաւային մեծ ընկերութեանց հետ կընքած պայմանագրութեամբք, շահաւոր պայմաններ կ'ցուցնէ ճամբորդին.—Գ. Սթէ Ֆլորիօ Ռուպատինօ շոգենաւային ընկերութեան դիմաւի եւ յայտնուի թէ Նաբոլի Մաղաքեանի կ'երթան, տոմսակի գինոյն զեղչ կ'ստանան գաղթականք միայն.—Դ. Այդ ընկերութեան շոգենաւք կարող են ուրիշ ո եւ է շոգենաւով մեկնիլ ի Պիրէոն, եւ հոն նոյն ընկերութեան շոգենաւով գալ Նաբոլի.— Ե. Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել հետեւեալ հասցէին.

Jacques Maghakian
Vico III del Piliero N. 4
(Italie) Naples
(Հեռագրի հասցէ)
Maghakian Naples

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Ղ. Փ. ՋՈԲՈՒՐԵԱՆ

Ց. Ղալաթիա, Քօմիսիոն խանին դիմացը, Թիւ 9.

Սակարանի ու դրամական գործառնութիւնք կ'կատարուին փոխացուցիչ կերպով. կ'ծախուին Երկաթուղեաց բրոմեններ ու վարկային թուղթեր։ Կտրօններ կ'վճարուին ամենափոքր զեղչով։ Վիճակաւոր ամէն տեսակ արժեթղթոց առուծախ, ու ամէն տեսակ վիճակաւոր արժեթղթոց սկիզբէն մինչեւ վերջի վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակներէն վիճակները կ'քննուին։ Անուանեալ արժեթղթոց թիւերը մասնաւոր տետրակի մէջ արձանագրելով, կարեւոր շահերն անմիջապէս իմաց կը տրուին։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով եւ գոհացուցիչ կերպով կ'կատարուին, բաւ էոր փոխադրեր կամ արժեթուղթ ղրկուին։ Ուզուած տեղեկութիւններուն պատասխանին համար թղթատարի ծախքը պէտք է ներփակել ըլլայ։ Դիմել Ղալաթիա, Քօմիսիոն խանին դիմացը, Թիւ 9։ Ղ. Փ. ՋՈԲՈՒՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ և Ամերիկայի միջեւ անցորդ երկու անգամ բեռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3563
Էթրուրիա	7718	Մարաթոն	2474
Սէրվիա	7391	Ալգերիա	2306
Ուրանիա	7268	Սարակոսա	2169
Բավոնիա	5587	Թարիֆա	2243
Սէֆալոնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մորոգգօ	1855
Ալէբբօ	2143	Պրէթիշ Քուին	735
Քէտար	1876	Քարինդիա	5598
Շէրպուր	1614	Սիլվանիա	5590
Պազալոնիա	4845	Քամբանիա	12950
Գոթնիա	4531	Լուքանիա	12958

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 4
Ղալաթիա

NOUVEAUTES

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ‹ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ›

ՔԱԼՖՈԲՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

345 ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 345

Դեկտ. 15/27ի ԲՇ.էն սկսեալ բոլոր ապրանքները պիտի ծախուին դիւրամատչելի գներով։

ԻՐԱԿԱՆ ԱՌԻԹ

Նոր ձեռաքսեղէններու զանազան տեսակներ խիստ աժան գներով։ Ասուեղէններու հարուստ հաւաքածոյ մը՝ գեղեցիկ գծագրութիւններով եւ լաւագոյն տեսակէ, կանգունը 4 ղրշ.էն սկսեալ։ Կանանց զգեստեղէններու համար տեսակ տեսակ կերպասներ չափաւոր գներով, եւն. եւն։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ՝ ՆՇԱՆԱԿՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ 20—8

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ», ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. Պոլիս, Նո 33, Պապը Ալի ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի. (57)

ՔԱՅԻՄ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

—Ահ, գուք ունեցէք, էֆէնտի, տկար վայրկեաններէս մի ջանաք օգտուիլ. շատ յուզուած եմ, մըրմնջեց օրիորդը։

—Բայց, հրեշտակս, ըսաւ Կառիկեան Անահիտի ձեռքերը կրկին բռնելով. պատանեկութեան սէր մը չէ այս, և ոչ ալ վայրկենական հաճոյք մը գոհացնելու համար լարուած որոգայթ մը. մեր առաջին տեսութենէն, ուր տարիներէ ի վեր կ'զարգանայ իմ մէջս այս սէրն, և չեմ կրնար դիմադրաւել անոր բռնութիւններուն։

—Աւաղ որ, հառաչեց Անահիտ՝ արցունքները սրբելով, ապարդիւն պիտի ըլլայ այն, քանի որ միշտ մեզի դէմ պիտի ունենանք հասարակաց դատաստանը։

—Մեզի ի՞նչ փոյթ հասարակութիւնը, բաւական է որ մենք զիրար սիրենք։

—Բայց վերջապէս հասարակութեան մէջ պիտի ապրինք եւ չենք կրնար կղզիացած մնալ տան մը անկիւնը։

—Ինչո՞ւ կղզիանանք, բաց ճակատով կ'մտնենք ընկերութիւններու մէջ, ամուսին եւ։

—Ո՛հ, ինձ նման հպարտ աղջիկ մը խոնարհի՞ տկար կնոջ մը ամուսինը ձեռքէն կորզելու. այդ անկարելի է, Լա Տամ օ Քամելիաի, Մարկըրիթ Կօթիէի նման անպարկեշտ կնոջ մը չափ ալ չկամ, որ ընտանիք մը դժբախտ չընելու, ամուսնութեան մը դէմ արգելք չըլլալու համար, զինքը տուշորող, այրող սէրն ոտքի տակ առնելով նահատակուեցաւ լուռ մնջիկ. Եւ ես որ ի հարկէ զիս այդ կիսաշխարհի կնոջմէս շատ բարձր կ'նկատեմ, ընտանի՞ք մը քանդեմ, երկու ամուսիննե՞ր իրարմէ բաժնեմ. չէ, պիտի տանջուիմ, պիտի ողբամ դժբախտութեանս վրայ, բաւականանալով երբեմն սրտակից բարեկամ մը, վշտակից ծանօթ մը տեսնուիլ ձեր հետ։

Երկու սիրահարներու այս խօսակցութեան պահուն, կառքը Թօզած անցած էր Լըպօնի ճաշարանն ու դէպ ի կամուրջ կ'սուրար արագ արագ։ Անահիտ յանկարծ սթափելով.

—Արդեօք ճաշարանէն շատ հեռո՞ւ ենք, հարցուց.

—Վա՛յ, գոչեց Յակոբիկ, մոռցեր անցեր ենք. և կառքը վերադարձընելով Լըպօնի հասան, ու Պետրոսիկ աղան առնելով դարձեալ ճամբայ ինկան։

Ոսկերիչը գինովութեան ազդեցութիւնը թօթափած.

—Ան չէ ամմա, ուշ չմնացի՞նք թէատրոնին, ըսաւ։

Կառիկեան ծիծաղելով.

—Ամէն բան լմնցաւ, գուն քէյֆդ նայէ, ժամը եօթն է, ըսաւ։

—Ընտա՞ր կ'ըլլայ հապա, թէատրոն մէկտեղ պիտի երթայինք նէ։

—Ի՞նչ ընենք, կանչեցինք կանչեցինք տեղեկ չըլլար, մենք ալ ձգեցինք գացինք։

—Պարէ մեր կեանքէն բան մ'ըսէք որ կէնէ ալըտալըտ չպաշլայէ ըսաւ։

Անահիտ ու վաճառականը խոստացան բան մը չըսել Աննա տուտուին, և այսպէս երկուքն ալ սրբուած տխուր տուն հասան։

Թ.

Կառիկեանի ընտանեկան շրջանակին մէջ բացարձակապէս ծանօթ էր հիմայ Մարիամի սէրն, իր անխոստովանելի արարքներով։ «Վրթկած աղջիկմ'էր այդ անամօթն, որ իր անպարկեշտ ընթացքին համար չկրնալով այլ եւս Օրթագիւղ նստիլ, հոս կէտիկ-Փաշա ազգականներէն մէկուն տունն եկած էր, իր չինծու գեղեցկութեամբ հարուստ երիտասարդի մը քթէն բռնելով հետն ամուսնանալու, եւ ազդեկնութեան ատեն կիսատ ձգած զուարճութիւններն անոր հարստութեան շնորհիւ շարունակելու համար։ Եւ, որովհետեւ Յակոբիկէ հարուստ եւ միեւնոյն ժամանակ դիւրահաւան մէկը չկար այն կողմերը, մէկ երկու անգամ տուն տանելով ձեռք անցուցած էր անոր օձիքն, ու անընդհատ կ'կողոպտէր զայն, հագարաւոր պատրուակներու տակ ստակ քաշելով անկէ»։ Այս էր Յակոբիկի ընտանեաց համոզումն Անահիտի մասին, եւ որ աւելի ստուգութիւն գտաւ, երբ իմացան որ գիշեր մը կառք նստելով միասին գացած էին, ո՞վ գիտէ ի՛նչ ընելու։

Կառիկեանի քոյրը Ֆուլիկ հանըմ մանաւանդ, որ մեծ գեր ունեցած էր եղբօրը Մարիամի հետ ամուսնանալու խնդրոյն մէջ, եւ որ աղնիւ զգացումով մը՝ պատւոյ պարտականութիւն սեպած էր անոր անօգնական Մարիամի պաշտպանութիւնն ստանձնել, լսելով եղբօրն այս կարգի անպատիւ աղջկան մը հետ ունեցած յարաբերութիւններն, հալ ու մաշ կ'ըլլար, աչքի առջեւ ունենալով անկէ ծագում առնելիք ողբալի հետեւութիւններն ու անպատուութիւնները։ Եղբայրը խրատել, անօգուտ փորձ մը կրկնել պիտի ըլլար, որովհետեւ հարիւրերորդ անգամն էր որ քոյր ու եղբայր կը տեսնուէին իրարու հետ այս խնդրոյն վրայ, եւ Յակոբիկ իր գեղխութենէն մազի չափ չէր շեղեր. քահանայէն յորդորները քանի մը օրուան համար միայն իրենց ազդեցութիւնն ունեցած էին. անկից վերջ դարձեալ առջի ընթացքին շարունակութիւնը։

Ուստի խեղճ քոյրը նկատելով որ այս կողմէն բան մ'ընել անկարելի է, հարսին հետ խորհրդակցելով որոշեց տարբեր միջոցի դիմելով ընտանեաց պատիւն ազատել ապագայ անպատուութիւններէ. մանաւանդ որ Յակոբիկի գեղխութեան սկսելէն ի վեր քալքայուելի հով մը սկսած էր փչել անոր ընտանեացը վրայ. քանի մը չարաբաստ անաջ մնացած էր միակ տղեկն, ու հիմակ ալ հիւծման նշաններն սկսած էին բացորոշ կերպով նշմարուիլ ամուսնոյն Մարիամին վրայ։

Այս ամենքը տեսնելով Ֆուլիկ յուռի նախազգացումներով կ'պաշարուէր, եւ չէր կրնար տոկալ որ եղբօրն անակնկալ կերպով ձեռք բերած յաջողութիւններն այս կարգի շլէտի աղջկան մը ճամբուն փչուէին, ու բոլորովին ոչնչանար Կառիկեան ընտանիքն ու խոշոր հարստութիւն մը, որուն բնական ժառանգ ինք պէտք էր ըլլար, եղբօրն ու անոր կնոջ մահուան պարագային։ Թէեւ այն ատենեան շահամոլ ոգի չէր կըրեր Ֆուլիկ, որ իր եղբօրը մահուան սպասէր անոր հարստութեան տիրանալու ընչաքաղցութեամբ, բայց հարստութիւն մը որ զեղխութեան մէջ պիտի փճանար, աւելի լաւ չէ՞ր ըլլար որ գոնէ իրեն օգտակար ըլլար։ (Շար.)